

40

no. 41

40 SEK

INNEHÅLL:

Kolumnen K
Spela gravid
Solmukohta
Lajvpolitik
Kattlajv
Konsensus
Kul test:
Är du en
lajvdemokrat?
Dragonbane
Intervjuer
och mycket,
mycket
mer!

tema: politik

MEDELTID

– DEAD OR LAJV?

8 maj–29 augusti 2004

**HISTORISKA
MUSEET**
Narvavägen 13–17. www.historiska.se

*“Fråga inte : ‘Vad kan Sverok göra för mig?’ utan fråga :
‘Vad mer kan Sverok göra för mig?’ “*

www.sverok.se
forum.sverok.se

CHEFREDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE
johanna hedberg o anna westerling

TEMAREDAKTÖR
anna-karin linder

I REDAKTIONEN
martin brodén, ada fredelius,
tova gerge

LAYOUT
johanna hedberg (övergripande),
martin brodén, ada fredelius

REDAKTIONSADRESS
fëa livia c/o johanna hedberg
emågatan 42, 128 46 bagarmossen

E-POSTADRESS
fea@sverok.net

HEMSIDA
<http://fea.sverok.net>

SKRIBENTER I DETTA NUMMER
vivi bolin, johanna koljonen,
helena lindh, erling rognli,
irene tanke, gabriel widening

FOTOGRAFER I DETTA NUMMER
sofia nordin

ILLUSTRATÖRER I DETTA NUMMER
åke rosenius (fenix),
lukas thelin (sverox)

OMSLAG
sofia nordin (fotografi),
johanna hedberg (montage)

TEMAFRAMSIDA
tova gerge (fotografi),
johanna hedberg (montage)

UPPLAGA
1000 ex.

TRYCKARI
fjerritslev tryk, fjerritslev, danmark

PRENUMERERA PÅ FËA LIVIA
sätt in 175 kronor (för 6 nummer) på post-
giro 639 95 16 - 1 (betalningsmottagare: fëa
livia). utanför sverige tillkommer porto på
10 kronor. baknummer kostar 25 kronor
styck, 20 kronor om du köper fler än 5
nummer.

*fëa livia framställs ideellt och publiceras
ungefär 4 gånger om året av föreningen fëa
livia. allt material är copyright © 2004 fëa
livia och respektive upphovsperson om inget
annat anges. eftertryck utan skriftlig tillåtelse
är förbjudet. fëa livia förbehåller sig rätten
att redigera inskickade texter. innehållet i
de enskilda artiklarna överrensstämmer inte
nödvändigtvis med någon av de enskilda
redaktionsmedlemmarnas åsikter.*

I N N E H Å L L

N u m m e r 4 1 j u n i - a u g u s t i 2 0 0 4

kolumnen k: jag och mitt karaktärsläckage	4
tema: politik.....	5
test: Är du en lajvdemokrat?	6
kollektiva verkligheter.....	8
queera, coola katter	12
roulin moose	14
gällande allegorin	18
dragonbane	20
bokrecensioner: eldsmärket & beyond role and play	22
en rapport från solmukohta 2004	24
var e' lajvarna?	26
att spela gravid på lajv	28
får man avbryta ett lajv?	31
sverox vs fenix	32
kalendariumet	34

LEDAREN

Alltså. Det här med lajv. Hur upprörande kan det vara egentligen? Tydligen ganska så upprörande. Inom det så kallade lajvsverige går debattens vågor höga gång på gång, det är elitistdebatten, jämställdhetsdebatten och den eviga fantasy vs resten. Utanför subkulturen kan vi ibland se braskande löpsedlar om vampyrmord. På sveroks riksmöte provar hobby-politikerna sina vingar genom bombastiska tal och petitioner. På efterfesterna efter larvet skapas annan politik. Vem har knullat med vem, och vem fick inte komma på det lajvet, och vem snodde vems flick/pojkvän, vem får man umgås med och vem dissas en och är inte skåningarna dumma i huvudet och i Stockholm är alla elitister. I riksdagen har det hänt att ledamöter lämnat in motioner för att strypa bidragen till sverok. Vi har valt att kalla det här numret för politik-numret. Var är det politiska undrar ni. Look around ya! Säger vi. Det vi gör och håller på med är politiskt. Inte partipolitiskt. Inte i den meningen att vi väljer att göra lajv enbart för moderater eller sossar.

Men fatta. Det vi gör speglar vår syn på samhället, vad som är bra med det och vad som är uselt. Vi är produkter av vårt samhälle, och allt vi gör speglar det. Det är ingen tillfällighet att ryssarna är mer inriktade på bombastiska historiespel och svenskarna gillar misär och ångest (grov generalisering). Vi lever i helt olika världar, och där ångesten och fattigdomen och förtrycket för oss är spännande och starka teman är det för lajvarna i Murmansk vardag.

Att vi har eviga jämställdhetsdebatter och gör lajv som leker med genus måste ses som en genuspolitisk åtgärd. Vissa bara snackar, men vi provar faktiskt hur det kan te sig om man ändrar eller tar bort rådandade genusnormer. Att göra lajv om flyktingar som söker asyl är en direkt kommentar till saker som pågår omkring oss. Varje dag.

Så sluta prata om att lajv bara är lek. På ett sätt är det lek javisst, men en lek med brännheta, fantasieggande, provocerande och ibland traumatiska teman. Hur skulle det inte kunna vara politiskt? Så därför har vi inte gjort ett politiskt nummer i den meningen att vi har med frågor till lajvare om vilket parti de röstade på senast, eller om de är för eller emot EU. Det är oss helt ointressant. Det är som är intressant är vad som görs, och tankarna bakom.

Varför väljer vi att göra det vi gör? Vad vill vi berätta?
Och vad gör vi med det vi upplever?
Det är det viktigaste av allt. Det mest politiska av allt.

Jag och mitt karaktärsläckage

Okej, jag är en vuxen och ganska stabil person. Jag vet mycket väl var min lajvkaraktär börjar och slutar. Jag vet att den där personen som försökte förgifta mig är en timid och snäll mattelärare. Jag vet att min stora kärlek inlajv är gift och att mitt inlajvsyskon och jag inte är släkt alls.

Men efter en del lajv är det som om karaktären inte riktigt lämnar mig. Ett halvår efteråt kan jag komma på mig själv med att fundera över hur det gick för den truliga tonåringen jag spelat. Hur blev livet, efter lajvet, för den lilla stackaren?

Och hur många gånger har man inte hittat de perfekta kläderna eller prylarna till sin roll någon vecka efter att lajvet är överspelat?

Eftersom jag envetet hävdar att lajvare inte nödvändigtvis är mentalt störda, är det där rätt pinsamt. Jag har gjort mitt bästa för att inte dra upp allt för många sådana funderingar tillsammans med mina icke-lajvande vänner. De har utsatts för lite för många knäppa anekdoter redan. Ibland blir jag förvånad över att de fortfarande talar med mig efter att jag återgivit vissa av mina bravader.

Till sist, efter ett ovanligt svårt fall av roll-som-fastnat började jag fundera. Vad är egentligen problemet med att låta rollen leva vidare? En roll är ju en del av mina erfarenheter och minnen. Lika lite som jag vill glömma viktiga saker ur mitt verkliga liv, vill jag mista rollens erfarenheter.

Det är dags att erkänna: några av mitt livs coolaste ögonblick har inträffat på lajv. Jag har upplevt förälskelse, bröllop och döds-hot genom mina roller.

I stället för att skämmas över min svårighet att släppa taget tänker jag nu stolt omfamna mina små älsklingskaraktärer. Det är ju trots allt mina minnen. Med lite tur kan jag också lära mig något av deras erfarenheter. Om inte så får jag i alla fall något kul att prata om. Mina mundanda vänner övergav mig inte efter att jag lajvat biosfär, i ett inomhustält i tre dygn, och hävdade att solljus gav mig ångest. Efter det skrämmer nog inget karaktärsläckage i världen i väg dem.

TEXT: ADA FREDELIUS

tema:

POLITIK

AR DU EN

Mer bofferoffer at alla!

goj, ax vi l h a k a k o j ■

ingen motorväg
i vår skog!

- Ett lyckat experiment, men lajv? Nja.
- Bra förutom att det blev revolution.
- Ett skitbra lajv med en genomtänkt och bra story. Virvlaren rockade!
- Asdåligt. Det enda som var bra var öltältet på offroadet.
- Det bästa lajv jag varit på.

Lajvdemokrat ?

6. Om någon gråter på lajv, hur agerar du?

- a) Tänker att personen spelar bra och spelar med. Han/hon säger till om den är off.
- b) Tar genast personen off och frågar bekymrat vad som har hänt.
- c) Försöker få personen att gråta ännu mer.
- d) Skiter i personen och går därifrån. Jävla överspel.
- e) Ställer till med ett stormöte med alla lajvets deltagare för att ställa missförhållandena i riket till rätta.

7. I lajvdebatter är jag oftast:

- a) Ja-sägare. Det är viktigt att visa att man håller med om det sägs bra saker.
- b) Otrevlig.
- c) Försöker få till en dialog som alla kan vara delaktiga i.
- d) Nej-sägare. Det går att vara emot det mesta om man har bra argument.
- e) Försvarare av fantasygenren.

8. Jag spelar oftast:

- a) Någon som inte märks så mycket.
- b) Den onde härskaren.
- c) Den hemliga ledaren för den hemliga motståndsrörelsen.
- d) Den vise mannen/kvinnan som ger kloka råd.
- e) Varken mäktig eller omäktig.

9. Jag ser mig som:

- a) Avantgardist.
- b) Elitist.
- c) Fantasylajvare.
- d) Allätare.
- e) Nybörjare.

10. Det viktigaste på lajvet är:

- a) Slutstriden.
- b) Intrigerandet.
- c) Relationerna mellan rollerna.
- d) Att vinna.
- e) Att alla mår bra.

11. Eftersnack för mig är:

- a) Nästan det viktigaste med lajvet.
- b) Uthärdligt, men inte det bästa jag vet.
- c) Det värsta med lajv.
- d) Ett tillfälle då jag kan få krama alla mina kompisar.
- e) Tillfället då jag smyger mig undan med min whiskeyflaska.

TESTKONSTRUKTÖR: ANNA-KARIN LINDER
BILD: JOHANNA HEDBERG

fuska inte.
fåa ser dig.

0 till 5 poäng:

Du är verkligen ingen lajvdemokrat. Snarare motsatsen. Du rockar på i din egen värld och bryr dig inte mycket om dina medspelare. Kanske borde du tona ner dig själv lite grann. Du kan verkligen tjäna på att vara mindre egoistisk och bjuda in andra människor. Kanske kommer du till och med att få bättre lajvupplevelser om du försöker.

Kanske är ditt problem att du är en klassisk alfa-hane. Det känns helt naturligt för dig att ta för dig – är det bra för dig så är det bra för lajvet. Kanske är det helt enkelt så att du inte reflekterar över hur mycket plats du tar i det vanliga livet heller. Andra människor kallar dig för skitstövel. Oförskämda jävlar.

6 till 15 poäng:

Du har koll. Metamedvetenhet, dramaturgi och storyline är ord som lätt faller över dina läppar. Du värnar om andra, men också om lajvets dramatiska linje och arrangörernas vision. Var försiktig bara så att du inte glömmer bort att ha kul i all din korrekthet.

I korthet: du är helt rätt! Du har koll på andra, men inte så till den grad att du är självförnekande. Du kan ta ditt lutheranska arv med en gnutta hedonism. Kanske har du läst Nietzsche eller Schopenhauer?

16 till 30 poäng:

Du är på väg på lajvdemokratins breda motorväg. Du går på känsla och följer gärna med strömmen. Om resten av lajvets deltagare inte verkar misstycas gör inte du det heller. Du kanske inte tar aktiv del i lajvdemokraternas illustra skara, men ser inget problem i det de gör.

Men sånt är livet. Rättvisa är ett abstrakt begrepp och ingenting som kommer automatiskt. Rättvisa är någonting man måste kämpa för. Det är inte konstigt om de som inte är redo att ta ansvar inte heller kommer att få någon del i demokratin.

31 till 44 poäng:

Grattis! Du är en tvättakta lajvdemokrat! Ingen lajvstruktur är för hårt styrd för att kunna omstörtas. Ingen roll är för elak för att kunna omfostras till Bamse. Du vet vad du vill ha och jobbar hårt för att få det. Helst ska lajvet sluta i ett gemensamt gruppfoto där alla ler och säger cheese.

Poäng:

- 1. a) 0p. b) 1p. c) 2p. d) 4p. e) 3p.
- 2. a) 1p. b) 3p. c) 0p. d) 4p. e) 2p.
- 3. a) 3p. b) 0p. c) 4p. d) 2p. e) 1p.
- 4. a) 4p. b) 3p. c) 2p. d) 1p. e) 0p.
- 5. a) 1p. b) 2p. c) 4p. d) 0p. e) 3p.
- 6. a) 2p. b) 3p. c) 1p. d) 0p. e) 4p.
- 7. a) 2p. b) 0p. c) 4p. d) 1p. e) 2p.
- 8. a) 1p. b) 0p. c) 4p. d) 3p. e) 2p.
- 9. a) 1p. b) 0p. c) 4p. d) 3p. e) 2p.
- 10. a) 3p. b) 1p. c) 2p. d) 0p. e) 4p.
- 11. a) 3p. b) 2p. c) 1p. d) 4p. e) 0p.

Kollektiva verkligheter

– tankar kring rollspel, ontologi och levande rollspel

Jag har uppfattat en viktig förändring av språkbruket i den krets jag vanligen rollspelar med. Tidigare talade vi i termer av fiktion och verklighet. I dag talar vi om verkligheter. Vi har bytt ut en dualistisk begreppsvärld mot en pluralistisk. Den här rockaden har fått hisnande konsekvenser. Som politisk aktivist ställs jag oundvikligen inför ett skrämmande val, som jag tänkt dela med dig. Ska vi förändra våra liv inom en kollektivt iscensatt verklighet eller inom konsensusverkligheten?

I den här essän funderar jag över den subkultur som skapats kring levande rollspel och hur man kan använda mediet som politisk metod. Till min hjälp tar jag främst de nordvästamerikanska indianernas blodtörst, som hade sin höjdpunkt för flera hundra år sedan. Senare ger jag mig i kast med zapatisterna, som förklarat krig mot de mexikanska myndigheterna – och lagt ner sina vapen – en kamp som pågått de senaste tio åren.

Rollspel och verklighet

Politik handlar om hur makt utövas och fördelas. Jag eftersträvar inte att alla ska ha lika stora resurser hela tiden, utan att en större dynamik ska råda. Det ekonomiska förtryck som finns i samhället i dag är relativt marginellt. Vad värre är: under varje vaket ögonblick matas våra sinnen med suggestioner som vi varken har makt över eller inblick i. I västvärlden är makten över suggestionsmedlen viktigare än makten över produktionsmedlen.

Levande rollspel har lärt mig att verklighet kan konstrueras. Vi kan få makt över våra egna upplevelser. Det förutsätter att vi som kollektiv "skrivit under" på en gemensam överenskommelse. Verkligheten vi lever i dagligen har avkrävt oss samma typ av överenskommelse. Den är full av konventioner för hur social interaktion ska fungera.

Genom att ta ett kliv bakåt, in i en annan verklighet, synliggörs alltså inte bara detta påtvingade kontrakt utan visar också att vi kan skapa ett annorlunda. Det är rollspelsmediets viktigaste budskap till sina utövare.

Konsensusverkligheten

Jag kallar den verklighet upplever i vår vardag för konsensusverkligheten. Inom den har vi ett gemensamt sätt att betrakta världen på. Alla ser inte allt på exakt samma sätt, men det finns ett stort antal "minsta gemensamma nämnare". Vi vet alla att sagoväsen inte existerar *på riktigt*. För de är just det – från sagorna. Och även om någon tokstolle verkligen tror på sagoväsen så relaterar personen till idén om sagor, på det sättet bekräftas konsensusverkligheten återigen.

Att arbeta politiskt i konsensusverkligheten kan kännas hopplöst. Allting är färdigkonstruerat. Från fibrerna i våra kläder till de vidsträckta urbana landskap som omfamnar oss. Vi har inte röstat fram ett socialdemokratisk politik – vi föddes in i ett "socialdemokratiskt" samhälle. Konsten ska hållas inom ramar, musiken på scener och arkitekturen får absolut inte röras om man inte har toppbetyg och vill spendera fem år *till* i ett klassrum. Här står sju partier på rad och sjunger samma visa. Alla sociala kontrakt är skrivna – på livstid kan det kännas som.

Jag har inte för avsikt att bli mer cynisk än såhär. Min ambition är att snacka taktik. Konsensusverkligheten är trots allt en av de arenor vi kan spela på.

Roller och makt

Rollspel lär oss någonting som vi kan ha stor nytta av i politiska och sociala sammanhang, nämligen att makt är ett förhållande, en föreställning där alla måste uppfylla sina roller. Det är omöjligt att

agera högstatus, om inte de runt omkring sänker sin status. Det går inte heller att agera lågstatus, om de andra deltagarna "spelar upp" en. På samma sätt fungerar det såklart i verkligheten.

Ett exempel: Om vi inte svarar på tunnelbanekontrollanternas frågor om varför vi inte betalt busskortet utan bara lugnt reser oss från sätet och inväntar nästa station, för att gå av, så kan kontrollanterna inte utöva sin makt över oss. Vi måste bekräfta makten för att den ska kunna upprätthållas. En vakt existerar inte förrän du har lagt dina ögon på denne. Sociala metoder för förändring och undvikande av repression är motståndskraftiga fram till den punkt då makten väljer att ta till våld för att begränsa dina handlingsmöjligheter.

Kollektiva verkligheter

Under ett levande rollspel konstruerar vi tillsammans en ny verklighet. Som barn av ett postmodernt paradig har vi lärt oss att "alla uppfattar världen på olika sätt" och "inget sätt att se på världen är mindre värdefullt än något annat". Så om vi skapar en verklighet har den samma dignitet som den "verkliga" verkligheten. Den enda skillnaden är att *vi har makt* över vår kollektivt skapade verklighet. Vi kan försvinna – leva bortom enfaldiga politiker, påtvingande företag, en betungande historia, ett bredarslat patriarkat och ett statligt våldsmonopol. Tillsammans skriver vi nya sociala protokoll, hittar en estetik, utvecklar en levnadsrytm och låter våra kroppar bli verktyg för spännande sätt att interagera på.

BIBLIOTEKARIEN OCH FÖRFATTAREN
GEORGES BATAILLE (1897–1962)

Oavsett vilka problem man sätter högst på dagordningen så är en sak säker: du och dina vänner har större chans att reducera dem tillsammans, i ett slutet rum än, att lyckas rädda hela världen i något sorts never-ending korståg.

Kort sagt: *tänk om leken aldrig tar slut. Tänk om vi kan blåsa en bubbla och sakta segla iväg med våra gemensamma drömmar som bärkraft.*

Till sekterismens försvar

Låter inte det här som en sekteristisk praktik? Jo. Men det finns en stor skillnad - och det handlar återigen om makt. De flesta sekter sluter sig inte bara och enas kring en världsbild, de skjuter även den makt de skapat uppåt. Inte bara i de hierarkiska sociala system som bygger upp organisationen, utan också till något så abstrakt som en gud. Därmed förlorar sekterna sina frigörande potential.

Kanske flyttar även vi rollspelare makt uppåt, till ett odefinierat narrativ. Vem som har makt över vad är svårt att sätta fingret på. När slutar berättelsen vara ett redskap och börjar kännas som en boja? Varje verktyg stympar uppenbarligen sin användare. Våra roller begränsar vårt handlingsutrymme. En maktanalys måste ständigt vara närvarande.

Sekterismen, i bemärkelsen att man sluter sig i ett kollektiv under lång tid, är en metod att ta i beaktande. Så länge man eftersträvar att skapa demokratiska strukturer förstås. Den världsbild som vi påtvingas i konsensusverkligheten är lika skrämmande inträngande som sekternas världsbild.

Sekterismen betraktas ofta som ett sätt att begränsa individens rörelsefrihet. Men den kan också skapa nya ytor att röra sig på, när verkligheten känns för trång. Jag menar inte att vi ska hindra varandra från att bryta med den verklighet vi skapat, för att leta nya vägar. Det vore lika galet som att hindra människor att resa och bosätta sig fritt inom vilken nation som helst.

Sekternas ekonomiska struktur är förkastlig. När flertalet sliter häcken av sig för att ge sina insamlade resurser till få, så är det något som är knas. Den strukturen kan

visserligen kännas igen från flera företeelser här i världen. Om man sluter sig bör man passa på att se sig om efter icke-hierarkiska ekonomiska modeller.

Subkulturell potlatch

Den subkultur vi inordnar oss i kretsar kring levande rollspel i olika former. Den besitter en omvänd ekonomisk problematik som påminner starkt om den indianska Tlingithstammens hejdlösa tillställningar. Den franske filosofen och surrealisterna Georges Bataille analyserade i slutet av fyrtioalet fenomenet potlatch. I sin bok *Den fördömda delen* skriver han om hur olika indiankulturers ekonomier såg ut. Potlatch innebär att den som kan skänka mest och inte få en större gåva tillbaka har störst makt. Slöseriet var ett tecken på att man hade gudarna på sin sida. Gåvan är den viktigaste formen av potlatch, men inte den enda. Att ta emot en gåva blir oundvikligen en sorts smädelse, som framtvingar ett svar. Det var också möjligt att hävda sig genom ett spektakulärt förstörande av tillgångar. Människooffer kunde vara gåvor i avancerade offerceremonier som ofta tog form av fest. Indianerna antog olika roller med särskilda funktioner. På det sättet påminner levande rollspel och potlatch om det religiösa offerandet. Förlusten i potlatchkulturerna skulle vara så stor som möjligt för att gärningen skulle få verklig innebörd. Att ta skada frambringade ära och anseende. På samma sätt fungerar det inom levande rollspelskulturen. Som tur är spills inte lika rikligt med blod.

Ett desperat uttryck för viljan att göra ett offer är det som kallas hardcore. Det handlar ofta om ett resursmässigt offer eller slöseri. Att köpa tyget till den där svindyra dräkten, eller att lägga ner hundratals timmar på att knyppla ihop en rustning och tälja en harpa. Nästan lika ofta går det ut på att i roll(och på riktigt) pressa och riskera sina fysiska gränser; äta dåligt, skära sig i armen, hoppa i en isvak eller på något sätt visa sig redo att offra allt för ett arrangemang.

Arrangörer ger deltagaren en massa fantastiska saker; idéer, estetik, roller, och logistik. Deltagaren har ingen möjlighet

AZTEKERNAS
SOLKALENDER

"We came here only to say
we are here. We are a
reflection and a cry and we
will always be there. We can
be with or without a face,
armed or without fire. But
we are Zapatistas as we will
always be."

– Subcomandante
Marcos

att återgälda detta på annat sätt än att lovprisa arrangemanget i efterhand. Arrangörernas sociala status höjs till skyarna av deltagarna, de har nämligen inget annat sätt att uttrycka sin tacksamhet. Det här är antagligen en av anledningarna till att arrangörer inte kan ta ut en lön för sitt arbete – det vore ett brott mot vår ekonomiska struktur. När det händer anses det fult, arrangörens offer blir inte lika mäktigt. Det cirkulerar ständigt rykten om hur många tusen kronor folk gick back på sina arrangemang. Det är tydligen viktigt för oss att bekräfta varandras förluster.

I den här offerekonomin kan vi också hitta en av anledningarna till att en vit privilegierad medel- och överklass är överrepresenterad inom levande rollspel i allmänhet och bland arrangörer i synnerhet. Vi har välbetalda föräldrar, lång utbildning och resurser att slösa.

Jag tror att varken arrangörer eller deltagare ägnar sig åt levande rollspel för att nå status inom en subkultur. Jag ser det snarare som en olycklig konsekvens av vad vi håller på med. Det här är problemet med den typ av gåvoekonomi som den subkultur vi agerar inom är uppbyggd kring. Det bildas en form av rivalitet och skuld.

Om vi vill ändra på detta måste vi bygga nya strukturer där arrangörer och deltagare delar på ansvaret, njutningen och inte minst offren som *våra* improduktiva skådespel kräver.

Vi måste också vara beredda på att bli produktiva. I första hand för att kunna livnära oss själva inom ett slutet system. Mat, värme, husrum. Varje verklighet som vill vara autonom måste fungera som en självförsörjande enhet.

Tillbaka till verkligheten

Vad många är överens om inom konsensusverkligheten är att det håller på att gå åt helvete. Vår civilisation är helt ohållbar. Det är bara en fråga om tid, ja, så uttrycker man sig. Kan vi verkligen lämna detta sjunkande skepp, och alla dess passage-rare? Guppa iväg i en skraltig jolle på egna äventyr ... är det verkligen schyst? Nej. Å andra sidan: vilka är vi att stå och säga vad som är bra och dåligt för Världen med stort V? Utopiska drömmar om "perfekta" samhällssystem borde det vara slut med. Det brukar sluta så illa.

Har vi ett ansvar att hålla en dörr öppen in i en nyskapad verklighet? Tänk om man, som Alice, kunde falla ner genom ett kaninhål i verkligheten och hamna mitt i en ny värld! En verklighet borde i varje fall vara öppen för kommunikation med den yttre världen. Problemet är att våra bubblor, om vi verkligen bestämmer oss för att skapa dem, kommer att vara bräckliga. Det kan räcka med ett nålstick från konsensusverkligheten för att allt ihop ska spricka. Det är lätt att, som utomstående, bryta en överenskommelse om man inte känner till den. Vi vet också att våra skapade världar kräver ett djupt förtroende för alla inblandade.

Mellanvägar

Självklart måste det gå att hitta verktyg för interaktion mellan kollektiva verkligheter och konsensusverkligheten. Varför inte nöja sig med temporära zoner? Kanske är det precis vad vi ska göra, och i viss mån gör. Då kan vi kan stanna upp för ett slag, tänka om och hitta på något nytt. En annan väg är att göra kollektiva nyläsningar av konsensusverkligheten för att kunna frigöra oss från dess bojor. Om vi återigen sneglar över Atlanten, men på dagens situation, har vi något att lära oss av de indianer som härrör från mayafolket.

Med zapatisterna som hjälp

För tio år sedan utbröt ett uppror i Mexikos sydligaste delstat Chiapas. Under revoltens första två veckor användes väpnad kamp, sedan dess har upprorsmakarna lagt ner sina vapen och arbetar som en social rö-

relse under namnet Zapatismen.

Rörelsen är döpt efter Emiliano Zapata, som kämpade för bönderna under tioalets mexikanska revolution. Den bygger på två enkla principer: konflikt och kollektivt konsensus-skapande. De organiseras sig enligt direktdemokratiska principer i byråder. I den mån de tvingas välja representanter måste de "styra lydandes" – det betyder att de inte, som sveriges politiker, väljs som personer med åsikter som kan svänga hit och dit, utan som representanter för sin by. De kan avsättas utan varsel och får aldrig inneha en post i mer än två år. Deras högsta beslutande organ kallas "Underjordiska revolutionära indiankommittén".

Det viktiga är att man kommer överens inom sin by och sin kommun. Zapatisterna har bildat autonoma kommuner, som är ekonomiskt oberoende av staten. Tack vare oberoendet kan de gå i konflikt med den mexikanska högerkonservativa regeringen och de nyliberala frihandelsförbunden som NAFTA. I Chiapas har arbetarkooperativ blivit grunden för företagande, istället för kapitalistiskt ägande. Genom att bygga upp alternativa strukturer har zapatisterna lyckats undergräva maktens legitimitet. Subcomandante Marcos, en av zapatisternas frontfigurer, uttrycker det såhär: *We came here only to say we are here. We are a reflection and a cry and we will always be there. We can be with or without a face, armed or without fire. But we are Zapatistas as we will always be.*

Vad indianerna i Chiapas saknar, men vi som sysslar med levande rollspel har stor kunskap i är förmågan att skapa en allomfattande omslutande estetik. Den kan få våra "kommuner" att hålla samman ännu bättre. Zapatisterna kan, utifrån sina kollektivt skapade zoner, gå i konflikt med den nationella politiken och samhällsstrukturen. På samma sätt kan vi använda levande rollspelets bubblor som startbanor för att samla kraft inför en konflikt i konsensusverkligheten. Den pulserande dynamik som finns i att *sluta sig – öppna sig – sluta sig* är kraftfull och lockande.

Ett nät av verkligheter

Det finns inget som hindrar att man bygger flera autonoma bubblor som kan göra gemensam sak inom federativa strukturer. De kan föra kommunikation och idka handel på något passande sätt. Kanske genom potlatch, trots allt. Föreställ dig en nomad som vandrar mellan verkligheter – tänk om en cykelresa mellan Stockholm och Södertälje skulle bjuda på lika stora kulturella skillnader som spänner mellan Wall Street och Mecka. Jag tänker mig mig ett nätverk av människor och grupper med en gemensam nämnare – att vi skapar nya världar.

Försäkringsfrågan

Jag tänker huvudsakligen vara kvar i konsensusverkligheten den närmaste tiden. Men bland mig och mina vänner bubblar en idé om att bilda en lagom stor grupp som under en längre tid samlar och sparar små ekonomiska resurser. Någon gång, om det blir outhärdligt att leva kvar här, ska vi kunna frambringa dessa besparingar i en gemensam kraftansamling.

För att lämna världen ...

TEXT: GABRIEL WIDING

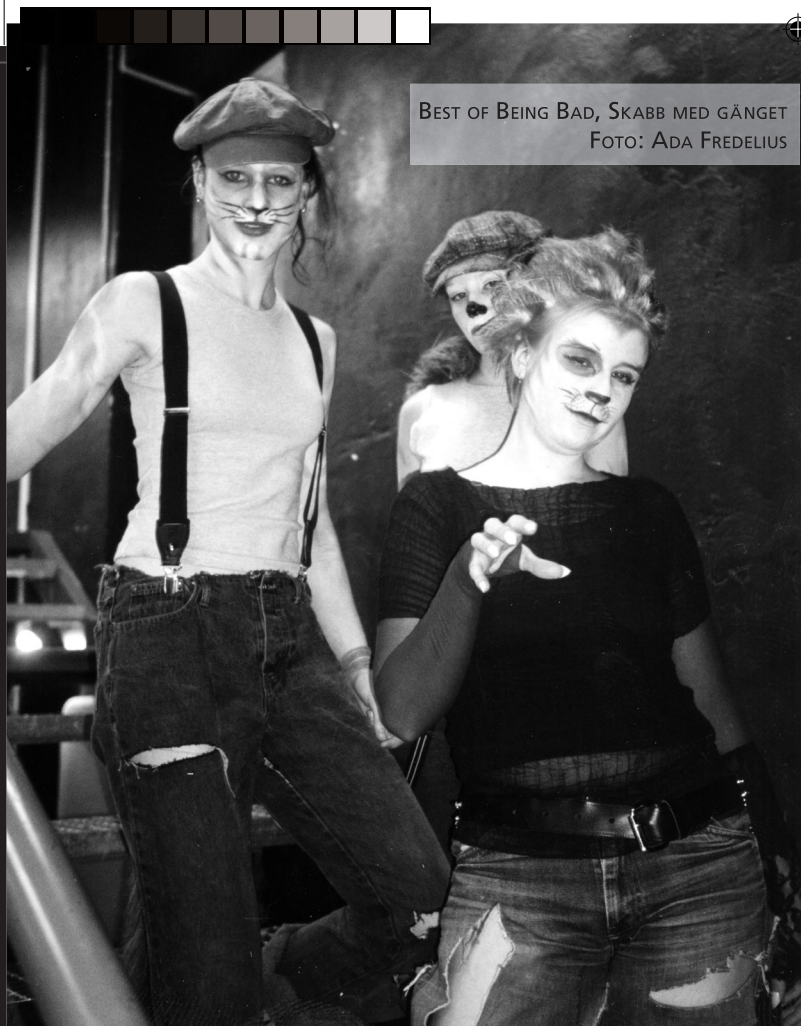
"The echo goes on, a reflected image of the possible and forgotten: the possibility and necessity of speaking and listening; not an echo that fades away, or a force that decreases after reaching its apogee. An echo that turns itself into many voices, into a network of voices ..."

– Subcomandante Marcos

SUBCOMANDANTE MARCOS OCH DE ANDRA ZAPATISTERNA HAR INTE AVLOSSAT ETT SKOTT PÅ ÖVER TIO ÅR

BEST OF BEING BAD, SKABB MED GÄNGET
FOTO: ADA FREDELIUS

Queera, coola katter

En majdag i Stockholm plockade cirka 30 lajvare fram sina inre katter i ett experimentellt lajv om genus, kärlek och kattmat. Club Felis - där katterna möts.

O k, så vi skriver om ett lajv som vi själva gjort i vår egen tidning. So what?

Följande story: ett gäng tuffa hus- och gatukatter ses för att spisa jazz och mynta i en källarlokal någonstans i Stockholm. De sjunger, spelar, dansar och dricker mjölk med grädde. Kvällens huvudattraktion är talangtävlingen Årets Katt, en tävling som på ett skönt ologiskt sätt hålls varje klubbväll - flera gånger om året. Tonen är överlag skämtsam; en kattmyntaknarkande strykarkatt läser pretentiös poesi, kullsyskonen Fyran och Femman är inte helt säkra på vem som är vem. Den stora mafiosokatten planerar en kupp mot stadens Whiskasfabrik.

Experimentellt

Inget särskilt tungt eller ångestbetonat lajv med andra ord, men inte för den skull oseriöst. Lajvet var ett experiment på hur man kan skapa ett lajv med lite förhandsinformation, men mycket inrollningsarbete timmarna innan lajvet. I lajvet ingick också ett genustänkande och en vision om ett lajv med positiv drivkraft.

THE SCAT CATS -
TUSSE FRÅN BROMMA OCH AMADEUS
FOTO: SOFIA NORDIN

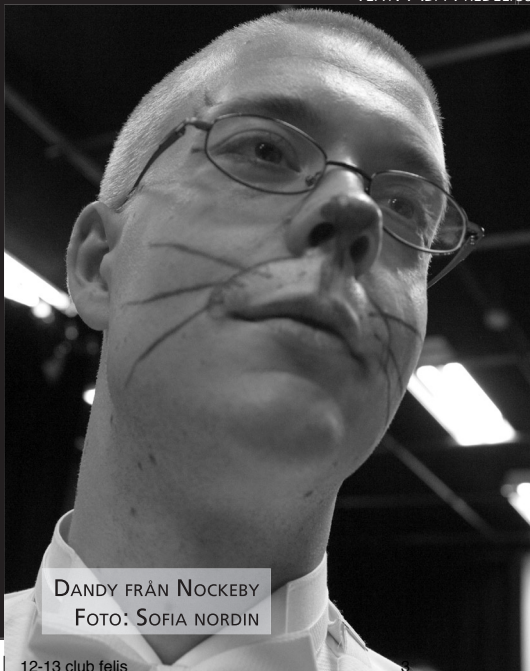
Rollernas kön var tänkt att vara oberoende av spelarens. Dessutom var katterna själva rätt queera. Deras kärlek var enligt lajvets vision helt fränkopplad vem de valde att para sig med. Detta resulterade i ett gäng kärlekskranka katter och kattor som jamade efter rockerkattan Gullan och att jazzkattan Missy trånade efter den vackra honan Snövit.

Jazzkatt, eller -katta?

Paret med West Side Story-intrigen spelades visserligen av en kvinnlig och en manlig spelare, men den feminina spelaren gestaltade en knarkande strykarkatt och den maskulina en busig huskatt. Dessutom visste varken spelarna eller arrangörerna vilket kön rollerna hade eftersom pronomenet som användes i rolltexterna var det könsneutrala "den". Det könsneutrala språkbruket var också något som användes på lajvet. Orden "han" och "hon" byttes ut mot "den" och uttrycket "man" ersattes med "en katt".

Genustänkandet i lajvet gick över förväntan, men på några punkter nådde vi inte riktigt ända fram. Förutom att tungan slant ibland så att ett och annat könsbestämt pronomen slank med så gick det inte heller att helt koppla loss spelarens kön från rollens. Många kvinnliga deltagare spelade typiskt maskulina karaktärer med bravur, där fanns käcka jazzgossar och brutala rått-dräpare, men i princip alla de manliga spelarna spelade också manliga roller. Vi är så vana vid att se kvinnor i kläder, yrken och sammanhang som länge setts som manliga att vi lättare tror på den kvinnliga jazzgossen än på den manliga jazzslinkan. Dessutom höjs ofta rollens status genom ett "könsbyte" från feminint till maskulint, medan det snarare är en statusänkare att låta en han bli en hon. Om vi i arrangörsgruppen valt att låta en kille spela kattan Missy hade vi förmodligen inte ens själva trott på vår illusion.

TEXT: ADA FREDELIUS

DANDY FRÅN NOCKEBY
FOTO: SOFIA NORDIN

SOMMARKATT, ÅH DU TROR DET ÄR ENKELT
FISKAR HOPPAR MEN VATTNET ÄR BLÖTT

Å DIN MATTE ÄR RIK
Å DIN HUSSE ÄR VACKER
SÅ GRÅT INTE KISSEN
SOV SÅ SÖTT

FOTO: SOFIA NORDIN

COLUMBUS SJÖFA-
RAREN, ÄVENTY-
RARKATTEN,
PÅ VÄG PÅ NYA
ÄVENTYR
FOTO: ADA
FREDELIUS

13

ROCKERKATTAN
GULLAN.
FOTO: SOFIA
NORDIN

KARIN DRAGAR PÅ SOLMUKOHTA. BILDEN HAR INGET SAMBAND MED ARTIKELN.

Roulin Moose

Fäa intervjuar Karin Tidbeck om subversiva roller i en strukturell värld, om pornografisk polemik inlajv och andra liminala upplevelser.

Fäa: Vad har du gjort egentligen?

Karin: Jag var på det finska lajvet *Roulin Moose* som var i juli i år, Pukkila norr om Helsingfors. Det utspelade sig på en parisisk bordell, dagen före D-dagen. Det var ganska mycket en pastisch, lite sådär 'Allå, allå Emliga armén'. Alla spelare hade hemliga identiteter och hälften var med i franska motståndsrörelsen, och andra hälften var Gestapoagenter, och tredje hälften var i hemlighet judiska flyktingar eller något annat. Det var i ett och ett halvt dygn. Vad ska man säga mer?

Du kan ju berätta vad du spelade.

Inför de andra lajvorna spelade jag en kille som spelade Gestapoagent. Men min egentliga roll var att jag, Karin, spelade Kari, en man, som...fan, jag rörde ihop det, kan vi ta det från början? Det är så jäkla många metanivåer.

Okej. Jag kom till spelplatsen som Kari Tibeck, en ung svensk lajvkille, som spelade Albert Harman, dålig tysk porrförfattare. Men, egentligen, spelade jag den kvinnliga nazijournalisten Eva Trottinger, som bara jag kände till, som spelade Eric Schultz, Übersturmführer, som i sin tur spelade Albert Haurman, dålig tysk porrförfattare.

Jag fattar tror jag. Och hur kändes det?

Tja...jag fick ett diplom i lajvschizofreni efteråt. Mitt syfte var att testa att verkligen spela man och försöka vara övertygande. Då tyckte arrangören att det var lika bra att framställa mig som kille från början. Redan på hemsidan där spelarna kunde kolla upp varandra hade jag ett finsk mansnamn. Att komma dit som kille var jätteotäckt.

Varför?

Att vara dragking är festligt och glamoröst. Tjejer som har manliga attribut på rätt sätt är sexigt. Men att försöka passera som kille på riktigt är att passera en osynlig, moralisk gräns. Det är skrämmande med män som visar sig egentligen vara kvinnor. Jag stötte inte på några fientliga reaktioner, men däremot kände jag själv att jag hade en spår som jag inte visste fanns. Jag gjorde någonting som var väldigt, väldigt förbjudet.

Innan jag kom ut till spelområdet svidade jag om till kille tillsammans med en kompis. När vi skulle gå ut ur huset vågade jag nästan inte, för jag var övertygad om att jag skulle bli nedslagen så fort jag visade mig. När vi skulle äta satt jag och gömde mig i bilen och det körde förbi ett gigantiskt, fint moppegång. Då upptäckte jag vilken fegis jag var.

När du kom till själva lajvområdet, blev du genomskådad, eller lät de dig passera som man?

Jag tror att de lät mig passera som drag. Jag tror inte att jag var speciellt övertygande. Jag fick veta efteråt att det var åtminstone några stycken som trodde att jag var kille med för lite skäggväxt, eller som inte var riktigt säkra. Kompisen jag åkte dit med sa att i åtminstone vissa finska

kretsar så finns det andra som har dragat fram och tillbaka i flera år och ingen bryr sig riktigt längre.

Finns det en skillnad mellan svenskt och finskt lajvklimat vad gäller könsöverskridande roller?

Det vet inte jag, för jag har inte spelat man i Sverige.

Jag vet faktiskt ingen som har gjort det.

Jag vet en som har spelat hermafrodit...men jag har en känsla av att svenskarna inte skulle acceptera det lika beredvilligt. De kanske inte skulle tycka att det var otäckt eller störande, men de skulle kanske tycka att det var lustigt på ett sätt som inte riktigt funkade.

Att skratta åt någonting är ju verkligen ett sätt att desarmera det. Har du några tips på hur man ska bära sig åt för att passera som man, då?

Skaffa bra ansiktsbehandling eller ha ingen alls. En dåligt fastsatt lösmustasch kan förstöra allt. Det är liksom som en transa som stoppar en ett par apelsiner i BH:n. På 'Smink- och perukmakeriet' i Stockholm kan man specialbeställa lösmustascher. Men jag skulle minsann göra själv så jag gjorde en Errol Flynn-mustasch av löshår som såg förjävlig ut.

Sen handlar det nästan bara om att inte spela över. Tjejer som spelar killar och killar som spelar killar gör ofta bort sig för att de försöker alldeles för mycket. Egentligen handlar det bara om att göra det man gör som lajvare, att inte spela ut så mycket, utan snarare spela inåt. Då kommer uttrycket som ska fram ut av sig själv. Och: Öva på att gå, för guds skull!

Jag måste också fråga hur den kvinnliga nazijournalisten förhöll sig till sin manliga identitet.

Hon var en journalist som hade en karriär på gång tills hon slog i glastaket. Hon hade kunnat gå hur långt som helst, om det bara inte hade varit för att hon var kvinna. När hennes chef stoppade henne var hon på väg att lyckas. Så hon hade ihjäl honom, upptäckte sedan att han var Gestapoagent och stal hans identitet. Hennes filosofi var att om hon inte kunde lyckas som kvinna, kanske hon kunde lyckas som man. När jag spelade rollen kändes det som om hon inte tyckte att det var särskilt onaturligt att spela man; det var helt enkelt en av de saker hon var tvungen att göra för att komma dit hon ville.

Har dina tankar om genus förändrats eller fördjupats på något sätt av den här upplevelsen och i sådana fall hur?

Jag har börjat se mig själv mer som en androgyn varelse. Det här var inte sista gången jag dragade.

Jag tycker om att leka med genusattribut, både att framstå både som extremt kvinnlig och extremt manlig. Det är intressant att styra människors uppfattning av mig själv och se hur det påverkar deras sätt att behandla mig. Det är roligt att ta hela den manliga rollen och leka med den. Jag kanske är transvestit någonstans?

Jag har alltid funderat på den så kallade manliga aspekten av mig själv; varit nyfiken på hur jag skulle se ut som kille.

Vad du menar med den kvinnliga respektive manliga rollen? Hur förändras människors bemötande när du tar på dig den ena eller den andra?

Det har ingenting med någon biologisk verklighet att göra. Det är bara tradition. Men jag förklarar hur jag blev behandlad som man, för det var då jag såg kontrasterna. Som man är det mycket enklare att ta för sig; man blir automatiskt lyssnad på, man får en helt annan typ av bekräftelse. Som tjej så är man van vid att bli granskad från topp till tå vart man än går, av kvinnor och av män. Men som man blir du inte nagelfaren på samma sätt och det är en ganska underlig känsla.

Underlig på vilket sätt?

Jag kunde känna mig ignorerad - för att folk inte stirrade på mig. Generellt kan man säga att en man blir mindre sedd, men får större rörelsefrihet socialt på olika sätt. Jag kunde gå ut och sätta mig på verandan och bara hålla käften. När jag är tjej kommer det alltid någon jävel och ska konversera, för tjejer inte ska vara ensamma. Sedan testade jag att grabbsupa sista natten. Male bonding...det var väldigt intressant.

Samtidigt - Jag skulle försöka bjuda upp en dam och dansa, det var ett jazzband som spelade. Och plötsligt står jag där med svettiga händer och vet inte vad jag ska säga till den här varelsen som glider förbi och är alldeles kurvig och har vackert hår och är vackert sminkad...vad ska man säga för att få en sån varelse att liksom se en och lyssna på en? Vad ska man säga för att framställa sig själv i god dager? Och så måste man ta befälet och vara manlig. Det går ju inte! Nu förstår jag var alla de här idiotiska raggingsreplikerna kommer ifrån; det beror på att huvudet blir alldeles tomt och det första som kommer ut är någonting i stil med "Tjena kexet, står du här och smular?" -Man kommer inte på någonting annat, för att man är så skräckslagen!

Samtidigt kändes det inte onaturligt att vara kille. Jag var väldigt mycket mig själv i kroppsspråket och sådär, bara i ett annat genus.

Förändrar kroppsspråket jag-perceptionen och i så fall hur?

Jag arbetade mycket mer med kroppsspråk än vad jag arbetade med rollen. Den läste jag bara på. Det handlade mycket om att öva fram ett kroppsspråk som var någorlunda naturligt. Nu övade jag alldeles för lite, men jag tycker att det blev rätt okej ändå. Kroppsspråket gör ju otroligt mycket för hur man ser sig själv. Det finns en växelverkan mellan psyke och kroppsspråk. Känner man sig osäker går man och kutar med ryggen och sitter med knäna ihop. Men bara genom att stoppa ned en strumpa i kalsongerna och gå lite bredbent och räta på ryggen fick jag plötsligt ett helt nytt förhållande till omvärlden; ett helt annat sätt att tänka och presentera mig själv.

TJENA KEXET, SITTER DU HÄR OCH SMULAR?

Hur kändes det att släppa det?

Ja... det kändes också bekvämt, för det var väldigt jobbigt att hålla på så länge. Samtidigt kände jag mig mycket mer avslappnad efteråt. Jag hade ju fått öva på ett öppet kroppsspråk, att ta för sig och att ta plats.

Nu måste jag inflika en personlig reflektion. Min upplevelse när jag har förändrat kroppsspråk, inte bara i drag-king-situationer utan i alla möjliga, är att jag blir förvirrad när jag släpper det. Kroppen har ett så mycket tydligare minne än hjärnan, vilket gör att jag hamnar i ett tomrum som jag kanske varken kan eller vill fylla upp med det som brukar vara jag och samtidigt vill jag inte hänga kvar vid det som är rollen.

Jag kände inget sådant tomrum efteråt. Jag störcdes inte särskilt mycket av att jag kom på mig själv med att sitta och peka med hela handen eller plötsligt glida ner i Alberts röst. Det är också jag. Det finns andra roller vars kroppsspråk har varit skitjobbiga att komma tillbaka från, som när jag spelat psykotisk eller utvecklingsstörd. Men att spela man bekräftade bara ännu en gång att det enbart handlar om sociala konventioner. Jag kände mig inte mer maskulin, det kändes bara som ett annorlunda perspektiv på mig själv.

Det som hänger fast starkast är skräcken för att bli påkommen. Jag började lajvet med att gå på herrtoaletten; jag intog liksom männens revir. Jag var så jävla rädd för att någon skulle hugga tag i mig på vägen dit och säga "Vad fan gör du?".

Det här är en stor fråga, men vad tror du rädslan kommer ifrån?

Känslan jag hade då var ungefär som att jag skulle bli påkommen med någonting, som att bli upptäckt när man snattar. Jag hade inte där att göra. Jag har svårt att sätta ord på det. Mycket en rädsla för att bli förlöjligad.

Det låter som om den rädslan mycket var någonting som framför allt du upprätthåll, i alla fall i det här sammanhanget.

Mycket av rollen handlade om just det. Blev Eva upptäckt skulle det innebära att hon omedelbart avrättades. Hon hade mördat en Gestapoofficer och föreställde själv en. De andra Gestapoofficerarna avrättade motståndskvinnor och –män med ett nackskott lite sådär till efterrätten...det fanns inget val. Hon var verkligen tvungen att upprätthålla den maskulina identiteten.

Har du några reflektioner kring rösten som rollredskap?

När det kommer till språk och till röst: män och kvinnor har lärt sig att uttrycka sig väldigt olika. Killar uttrycker sig oftast i påståenden, tjejer uttrycker sig gärna i frågor eller funderingar. Även till satsmelodi och röstläge så har

killar lärt sig att vara mycket mera rakt på och tjejer kanske lite mera frågande (Karins röst glider upp och ned för att visa). Det var något jag tog fasta på. Jag jobbade däremot inte med att ta ned rösten särskilt mycket, för det finns många killar som har rätt ljus röst, utan det handlade om mer subtila grejer.

Hur är det att spela på ett annat språk då?

Att spela på engelska är inte främmande för mig. Men jag pratade en riktigt löjlig tyskengelska, precis som Herr Flick i 'Emliga Armén'. Det var faktiskt en hjälp för att komma in i illusionen att prata på ett annat språk och dessutom bryta sådär löjligt på tyska. Varenda gång jag öppnade munnen blev jag påmind om vem jag var.

Om du skulle börja prata på fånig engelsk-tysk brytning nu...

...skulle jag omedelbart hamna i den rollen, ja. Visst är det så. Nu har jag ingen större orsak att prata som en tysk porrförfattare, men om jag skulle göra det så skulle jag förmodligen börja bete mig som Albert igen. Men - det var faktiskt lättare att spela övertygad nazist på ett annat språk. Jag kunde stoppa undan nazismen i tyskengelskan.

Jag har tillbringat ganska mycket tid med att kämpa mot nazismen, så det kändes ändå rätt makabert.

Var det här ett allvarligt undersökande av ideologierna eller var allting bara buskis?

Det var på två nivåer. Dels var det buskis eftersom alla Gestapoagenter och soldater var antingen perversa, alkoholiserade eller dumma i huvudet och alla i motståndsrörelsen hade Luke Skywalker-komplex. Man förlöjlade ju nazismen på ett väldigt bra sätt, men samtidigt fanns den en allvarlig underton. Nazisterna var galna; de kunde urskiljningslöst ta ut folk och avrätta dem. Men man gjorde nazisterna lättare att skratta åt och det tror jag var mycket för spelarnas skull, för det är väldigt jobbigt att spela nazist eller rasist.

Så de blev förminskade som människor för att hela frågan kring att den som betar sig illa inte nödvändigtvis är objektivt ond skulle gå att hålla ifrån sig?

Det känns viktigt att trycka på att hela lajvet var en komedi. Eller, en tragisk komedi, för det slutade med ett bombanfall, men en satir över nazismen och den allmänna dekadensen vid tredje rikets slut.

Apropå dekadens har jag en fråga om det här med att vara dålig porrförfattare.

Jag skrev faktiskt en del kapitel i den otroligt dåliga porromanen under lajvet när jag inte hade någonting att göra. Jag vet inte varför jag fick för mig att jag skulle vara porrförfattare, men det funkade ganska bra för när jag dragar så ser jag ganska böig ut. Vad bättre än att komma dit som dandy? Liten mustasch, slemmigt hår och författa porr. Det var så chanserat som det kunde vara.

Det jag tänker på är när kvinnor som ska gestalta män plockar upp just saker som porr eller ölhävning – alla de här riktigt dåliga sakerna som folk förknippar med manligheten. Varför?

Man får komma ihåg att det var min karaktär som hade skapat den manliga karaktären. Hon gjorde en överdrivet manlig karaktär eftersom hon inte hade någon erfarenhet av att draga.

Om jag skulle draga, så som jag gjorde med Kari – Kari var fullt normal och jätteschysst. Han sa inte så mycket, utan var snäll och tyst. Men visst är det så; när folk dragar blir det gärna väldigt onyanserat. Absolut. Fast på det här lajvet fanns det inga normala karaktärer. Folk var galna på ett eller annat sätt.

Nu börjar jag fundera på skrivande och rollspel och hur de går ihop. Det är ju väldigt vanligt att människor för dagbok eller så under ett lajv.

Det var en arisk porroman för övrigt. En arisk, förtäckt homerotisk porroman.

Kan du beskriva hur en sån ser ut?

Ja. Den var jävligt vidrig. Jag har mått illa nu när jag har tittat på den efteråt, men den handlar om ett ariskt par som bor i en by, Hans och Edla. Inledningen är när Edla kör upp traktorn till åkern och Hans står och arbetar barbröstad under den brännande solen. Jag har en episod som detaljerat beskriver hans muskulösa armar som för hackan upp och ned, upp och ned mot jorden...Och sedan blir Edla våldtagen av en ung zigenare och blir alldeles knäckt. Och Hans samlar ihop byfolket och så ska de ut och leta efter den där snubben och hittar de ett helt zigenarläger som de massakrerar. Då när Edla får se sin förövre död så är allting bra igen och hon är lycklig och klänger sig fast vid Hans och så gifter de sig.

Tyckte du tyckte att det var du som skrev, eller rollen?

Rent fysiskt skrev jag texten. Men jag skrev den från min rolls perspektiv och bestämde mig för att jag inte kunde vara politiskt korrekt – det vore ungefär som en bonde på ett fantasylajv som bestämmer sig för att vara ateist därför att han privat är det. Då förlorar ju hela rollexperimentet sin mening. Om jag nu har valt att spela nazist så ska jag inte komma och komma med mina privata synpunkter. Då hade jag kunnat välja en annan roll.

Den allmänna frågan är hur du ser på skrivande och rolltagande.

Att skriva i roll? Jag tror att det kan frigöra en massa märkliga och häftiga saker. Många människor har ju spärrar för vad de vill och kan göra. Jag tror att när man går in i en roll och skriver så faller många av de där spärrarna bort. Den här andra personen kanske kan helt andra saker än ens privata person kan. Jag tror att man kan lära sig väldigt mycket på att skriva som en annan.

Det tror jag också. Det är väldigt mycket lättare att komma förbi sin prestationsångest när man inte behöver ta ansvar för texten.

Idealet är ju att om det går bra att skriva i en annan roll så kan man låta den närma sig en själv; man kan lära sig att skriva lika fritt som den andra personen.

Men ur rollperspektiv då? Vad tror du skrivandet gör med själva rollspelet? Är det som vad som helst annat?

Jag har skrivit väldigt mycket i roll. Jag är ju verksam som författare, så för mig är det en väldigt naturlig kanal. Andra jobbar med kroppsspråk eller dramaturgi eller med att sitta och sjunga eller vad det nu kan vara. Men jag tycker att jag kan få ut väldigt mycket av min karaktärs sätt att resonera på när jag får ner det på pap-

per i roll. Det handlar om inre monologer och sådana saker. Väldigt ofta är det faktiskt just då som jag får klart för mig hur den här personen fungerar.

Jag har en tanke om det här som inte riktigt går att greppa, som handlar om... någon sorts medie i mediet. Själva idén att sitta på ett lajv och samtidigt göra någonting annat kreativt som är en produkt av den lajvvärlden är ju egentligen helt vansinnig.

Jag har ett väldigt bra exempel. På *Knappnåls-huvudet*, där jag spelade psykotisk väckelsepredikant, målade jag ett porträtt i akryl, av en madonna som äter Jesus-barnet. Jag kan visa det! Grejen är att jag är inte särskilt bra på att måla i vanliga fall. Men i rollen blev jag det! Och jag målade helt och hållet utan skiss.

(Karin går och hämtar tavlan och kommer tillbaka med en inglasad bild. Madonnan har lysgula ögon och hennes jättelika mun griper över hela spädbarnets huvud.)

Jag har aldrig någonsin kunnat prestera någonting liknande efter det. Jag tror absolut att man kan frigöra konstnärliga förmågor som man inte visste att man hade.

Kan man säga att det är själva gränsen mellan man och kvinna som är den stora 'grejen'?

Ja. Det är just att gå över den. Det var det som var skrämmande för mig. Men när jag väl var på andra sidan insåg jag att 'det här är ju också jag'. Jag gillar att vara man också. Men inte för att det handlar om att jag gillar att ta på mig den stora maktrollen. Jag bara anser att jag innefattar både man och kvinna.

Tror du att det skulle vara möjligt att uppehålla sig just vid den där gränsen någon längre tid, eller är det för läskigt?

Vid någon punkt har man gått över gränsen. Men menar du att vara androgyn då eller?

Eller helt enkelt spela roller som vägrar... för mig är androgyn en sorts mix av manligt och kvinnligt. Jag menar att... ställa sig utanför skalan på något sätt. När du pratar om den här stora rädslan för att bli påkommen är det på något sätt också den stora rädslan för att inte ha något fack, inte tillhöra någon fastlagd identitet.

Det är otroligt skrämmande för alla människor, tror jag, för vi är ju gruppindivider. Gruppvarer. Vi är vad andra definierar oss som och vi är den grupp vi tillhör. Naturligtvis är det svårt att stå utanför en i vårt samhälle så fundamentalt grupp som kön. Kön bestämmer ju verkligen allt; vem du är, hur du blir, hur du blir behandlad, hur du ser på dig själv, hur dina förväntningar på dig själv ser ut, från vaggan till graven.

Eller en så grundläggande sak som ifall man får sex eller inte.

Ja, precis. Det är som att bli av med sitt namn, på något sätt. Jag har jobbat mycket det senaste året, på *Futuredrome* också där vi spelade tvekönade, med just vad som händer när man för-enar kvinnlig och manlig sexualitet. Att kunna vara både och.

Både objekt och subjekt eller menar du någonting annat?

Snarare både det manliga och det kvinnliga subjektet. Inte att vara objektet.

Vad är skillnaden?

Det finns egentligen ingen skillnad utöver det som vi har fått för oss finns där. Därför känns det fullkomligt naturligt för mig att ha skägg, precis som det känns naturligt att ha bröst.

Jag har haft en märklig upplevelse när jag har dragat av att jag plötsligt upplever att de attribut som är kvinnliga och som annars jag kan tycka är för lite kvinnliga, plötsligt blir otroligt fula i egenskap av just sin 'kvinnlighet'.

Har du några exempel?

Mina läppar. Killars läppar brukar inte alltid se ut såhär. Och bröstet, förstås. Det sticker ut lite även om man lindar och det blir någonting som borde rättas till. Jag tycker att det är konstigt att kroppspceptionen kan totalsvänga på det sättet. Komplexen blir motsatta.

Jag hade komplex för mina tjejiga händer som kille. Det är väl för att man så gärna vill passera. En dröm för mig är att någon gång göra en roll som om man ska dra det till sin extrem har både skägg och korsett. Att förena de klassiskt könskodade egenskaperna och se vad som händer.

Jag skulle tycka att det var väldigt intressant att ställa mig i tomrummet och inte vara skitskraj för det. Att förkasta alla vedertagna symboler och hela – dualiteten. Men jag vet inte riktigt hur det skulle gå till, för det finns inga forum som tillhandahåller information om det i den kulturella kontext där vi befinner oss.

De ligger inte så långt ifrån varandra, för det handlar antingen om att använda alla symboler eller...

Inga! Då måste man hitta på någonting annat.

Det finns ju någon kvinna som har opererat om sig...tagit bort bröstet och all kroppsbeklädnad för att bli helt asexuell och könlös. Men jag vet inte om jag tycker att det är idealt. Sexualitet ska vara med på ett hörn... Om man inte ska tillhöra något kön, hur kan man göra det och samtidigt vara en sexuell varelse?

Det finns ju intersexuella personer som är födda med både manligt och kvinnligt kön men som ändå fungerar som sexuella varelser. Men jag pratar inte om någon biologisk tillhörighet, utan om en kulturell. Det finns massor av människor som lever i det där gränslandet varje dag...men om jag ser till mig själv så är jag förbannat trött på att vara antingen tjej eller kille – för även om man inte dragar så kan man vara social man – och hur ont det gör när man misslyckas med att vara det ena eller det andra. När man inte kan reglerna slår repressionen in.

Bara för att man kan spelreglerna utan-till betyder det inte att man har lyckats, utan då är man ju en del av samma konkurrens...och bidrar till att föra samma system vidare.

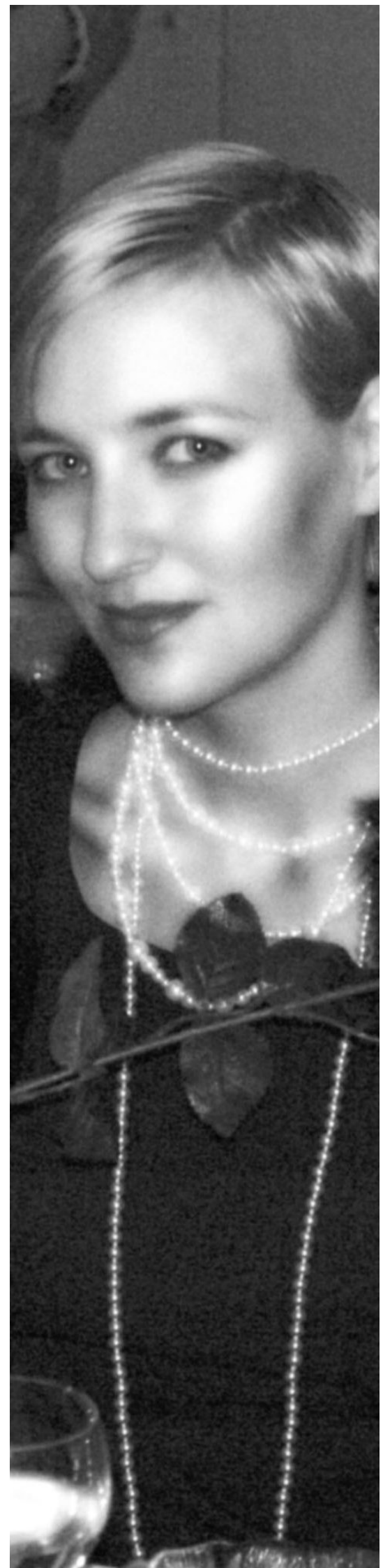
Man sitter djupt i skiten.

Utan paddel.

Utan båt.

Inte ens några jävla fiskarstövlar.

TEXT: TOVA GERGE
BILD: SOFIA NORDIN

GÄLLANDE ALLEGORIN

"[...] I cordially dislike allegory in all its manifestations and have always done so [...]"

I much prefer history, true or feigned, with its varied applicability to the thought and experience of readers. I think many confuse 'applicability' with 'allegory'; but the one resides in the freedom of the reader, and the other in the purposed domination of the author."

-J.R.R. Tolkien

Professor Tolkien skrev detta i sitt förord till den reviderade utgåvan av *The Lord of the Rings* (1966). Det är en del av hans svar till dem som tolkade hans bok allegoriskt, som ett normativt utlåtande maskerat som fiktion. Han summerar galant vad som kan kallas en av de stora skiljelinjerna i världslitteraturen: fiktion för sakens skull versus fiktion som ett redskap för budskap. Tolkien pekar intressant nog ut att fastän en text inte är genomsyrad av ett budskap från dess författare, så är

den inte nödvändigtvis därför utan mening, eller applicerbarhet, som han benämner det. Den individuella läsaren ser en mening genom tolkning, snarare än en som dikteras av författaren. Läsaren är fri att se verket som meningsfullt i förhållande till personlig tanke och upplevelse. På Solmukohta 2004 diskuterades bland annat lajv som ett redskap för att förändra samhället. Att använda lajv för att överföra ett budskap, öppet eller i det fördolda, ses av vissa som ett sätt att göra lajv till ett sådant redskap. Med Tolkien som stickreplik, ska vi undersöka ämnet mening och budskap så som det relaterar till lajv.

Vad är definitionen av mening och budskap? Mening är den diffusa övergripande struktur i vad som överförs genom kommunikation, och det innehåller flera lager och faller in under ett oändligt antal underkategorier. Budskap är en sådan underkategori. Budskap är en samlad, följdriktig meningsenhet, överförd genom direkt kommunikation från en sändare till en mottagare. Budskap har avsikten att övertyga och erbjuda svar; det är normativt. Mening och budskap är definitivt släkt, men semantiskt talat är budskap är en underrubrik till den mer allomfattande meningen.

I klassisk kommunikationsteori används ordet budskap som en övergripande term för vad som än kommuniceras, vilket skiljer sig något från hur vi använder det i den här artikeln. Teorin kan enkelt porträtteras såhär:

sändare ► budskap ► mottagare

För att sändaren ska få ut sitt budskap, kodas budskapet av sändaren genom användandet av tecken, och mottagaren kommer vara tvungen att använda sin förståelse av dessa tecken för att avkoda budskapet. Tecknen kan vara en mängd olika saker, från språk till färg till fysisk rörelse. Ju mindre komplicerade tecknen är, desto lättare kommer det vara för mottagaren att förstå budskapet. Tillexempel; om du är kär i någon, så är det troligare att den personen förstår det om du säger det direkt till dem, än om du använder dig av subtila ledtrådar och kroppsspråk. Poängen är att ju enklare koden är, desto enklare är det att försäkra sig om att budskapet förstods på det sättet som avsågs. I förhållande till definitionerna av mening och budskap, kan vi gå så långt som till att säga att budskap är en "okodad" information, medan mening kan ha olika grader av kod. Oavsett så är mening inte nödvändigtvis objektiv eller avsedd från sändaren. Det kan vara vad som helst med uppfattad kän-

- budskap och mening i lajv, och varför det finns en skillnad -

lomässig eller intellektuell relevans för mottagaren. Att kommunicera ett budskap kräver en sändare med intention, medan mening bara kräver ett tolkande subjekt.

Vi måste undersöka hur mening, och därmed budskap, uttrycks i lajv, och hur det skiljer sig från andra media. Faktum är att det sätt på vilket mening uttrycks genom lajv leder till frågan om lajv ska benämnas som ett medium överhuvudtaget. Ett medium är ett kommunikationsredskap som används av en sändare för att överföra ett avsiktligt budskap. I lajv är mening och därmed budskap bara tillgängligt i ett retrospektiv. Mening existerar inte förrän den uttryckts genom spel. Innan spelet har börjat, existerar meningen bara potentiellt. Den kommer inte förkroppsligas innan deltagarna gör en efterhandstolkning av diegetiska händelser. Det här är en tolkning som de kan göra inom ramar för sina olika perspektiv på diegesis; som sina karaktär(er), som deltagare i händelsen, och inom sina större personliga referensramar, sina tankar och upplevelser. Detta visar oss att meningar, eller budskap, inte överförs av lajv som sådant. Snarare producerar det spelade lajvet mening till de individuella spelarna; mening utvecklas genom spel.

I alla lajv förekommer kommunikation mellan arrangörer och deltagare före spelet, och mellan deltagarna, gällande spelets premisser. Det här görs ofta implicit, och till och med omedvetet, genom definierandet av förutsättningarna, situationen, karaktärerna, etc. Det råder viss förvirring om ifall den kommunikationen är en del av lajvet som sådant. Vår poäng är att den kommunikationen inte är del av diegesis, och följaktligen inte

del av vad som kommuniceras av lajvet till de inblandade. Istället, är det en del av den vanliga förberedelsen för att utveckla mening tillsammans i lajvet.

I lajv som har som syfte att underlätta utvecklandet av mening, snarare än att kommunicera ett budskap, innebär kommunikationen innan spelet en överrenskommelse om en övergripande riktning för den utvecklingen. Arrangörerna definierar spelets premisser, men lämnar den faktiska diegetiska händelseutvecklingen åt karaktärerna och den retrospektiva tolkningen till de individuella deltagarna. Detta knyter samman lajvet med deltagarna och deras tankar och upplevelser, och ger dem del i berättelsens utveckling istället för att använda lajvet och dem som ett medium för att kommunicera ett budskap. Om lajvet innehåller ett budskap, kretsar varje aspekt av lajvet kring det. Diegesis blir ensidigt och konstruerat istället för att porträttera en "verklig" situation. Karaktärerna blir endimensionella och marionettlika. Handlingens riktning måste vara fullkomligt definierad i för-

hand för att arrangörerna ska kunna vara säkra på att deras budskap når fram.

Blir alla lajv med förutbestämda berättelser dåliga lajv, eller blir de inte ens lajv överhuvudtaget? Inte nödvändigtvis. Det är förstås diskuterbart om ett sådant sätt att arrangera skapar lajv eller halv-improviserat drama, men den diskussionen ryms inte här. I vilket fall så är den fördefinierade berättelsen inte problemets kärna. Att lajva handlar om upplevelsen av att vara någon annan (oavsett vilket sätt man väljer att göra det på), och genom att ta in karaktären i sig själv, mister man möjligheten till kritisk distans. Kontrollen över händelseflödet är inte det tvivelaktiga med att ha ett budskap, problemet ligger i försöket att övertyga någon annan medan deras förmåga att reflektera kritiskt är reducerad.

Även om lajv kanske inte passar till att användas som medium, så kan man inte förneka att det används i det syftet. I vilket fall kan man kanske påstå att det ligger mer i linje med det syftet att skriva en roman eller fundera ut en pjäs eller ett filmmanus. Som framgår är problemet med budskap i lajv tvåfaldigt: tekniskt och etiskt.

Eftersom ett budskap är en samlad, följdriktig meningsenhet så är det väldigt sårbart för sönderfall när det möter den kaotiska naturen hos pågående lajv, och när det konfronteras med de individuella deltagarnas tolkande sinnen. När man försöker använda lajv som ett medium för att kommunicera budskap, måste man därför ha kontroll över den riktning som händelserna utvecklas i, och försöka smala ner tolkningsmöjligheterna. Det här reducerar med nödvändighet nivån av deltagande och interaktion, vilket måste medges är några av de mest grundläggande egenskaperna i lajv. Det här är den tekniska sidan av problemet.

När det gäller etiken, handlar det i slutändan om ärlighet. Ärlighet beträffande intention och mål är nödvändigt från en etisk synvinkel. För att kunna göra ett välgrundat val om ifall de vill överlämna sig själva till arrangörernas budskap, så måste deltagarna vara medvetna om budskapets existens i förväg. I lajvets kontext, där de själva skulle framföra detta budskap, är det ännu viktigare. Budskap i lajv ändrar förutsättningarna för det sociala kontrakt som alla lajv bär med sig, och detta måste öppet erkännas.

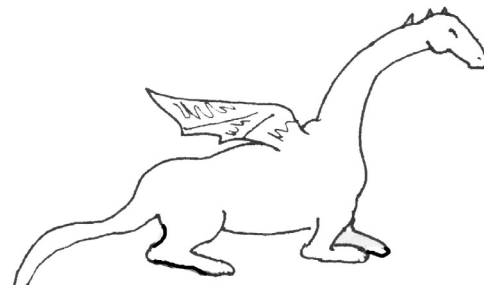
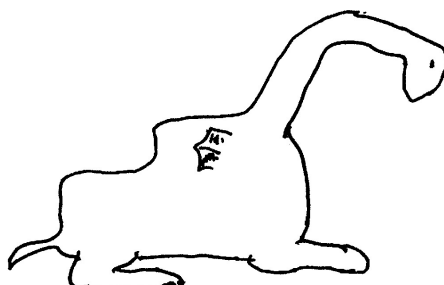
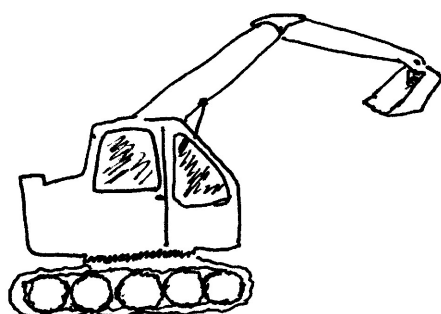
TEXT: ERLING
ROGNLI
OCH IRENE
TANKE

Dragonbane

Världens största lajv

Finländske Mike Pohjola är rollspelsförfattare, filmmakare, dramatiker, poet och lajvteoretiker. I nästa sommars storlajv Dragonbane är han dessutom spelmakare eller geneseur. Han tog ett avbrott i arbetet med sitt nya filmmanus för att beskriva visionen och vansinnet för Fëa Livia.

Mike: En av våra ursprungliga baktankar med *Dragonbane* var att vi skulle lära resten av världen ett och annat om nordisk lajvkultur. Men nu innehåller arbetsgruppen medlemmar från långt utanför Europas gränser och efter diskussioner med de här människorna kan man säga att vår hybris har lagt sig lite. Vi har insett att vi "avancerade" nordbor nog också kommer att lära oss en hel del.

Men ursprungsidén håller: vi ska sätta upp ett stort, högkvalitativt fantasylajv på sensommaren 2005. Platsen är en fantasitisk skogsmiljö i Estland.

Fëa: Du är känd för Turku-manifestet, som handlar om att spelaren har ansvar för sin upplevelse och spelet i stort. Hur har de tankarna påverkat ert arbete?

Mike: Inlevelse i roll är det viktigaste exemplet på hur vi ville civilisera "lajv-barbarerna". Hos oss känns det självklart att hålla sig i roll hela spelet, medan engelsmän och italienare tycker att en sådan målsättning är helt utopistisk.

Kom ihåg att vi är över hundra personer i projektet, det är klart att vi ofta är oense om mycket om man pratar teorier. Men vi är helt eniga om vad som är ett bra lajv. Spelarna är i roll hela tiden, roller och världen är trovärdiga, utomspelsliga fak-

torer påverkar inte handlingen, det finns ingen förutbestämd intrig. Och så vidare. I någon mån kan man alltså säga att *Dragonbane* följer Turkumanifestet.

Fëa: Spelets värld Valenor härrör sig från din bok *Myrskyn Aika* [svenska: *Stormens tid*]. Boken har inte kommit ut på svenska än - hur skulle du definiera världen i vanliga fantasytermer?

Mike: Jag har tänkt mycket på varför traditionell fantasy är som den är, och det finns mycket gammalt bagage som inte är så trevligt: rasläror, idealisering av feodalism och ofta också nästan-fascistiska samhällssystem, föräldrade könsfördomar, framstegsrädsla. Samtidigt är ju många fantasymotiv väldigt tilltalande och charmiga.

Fëa: Det här låter ganska pompöst för ett lajv vars största försäljningsargument är en eldsprutande drake byggd på en konverterad skogsmaskin.

Mike: Ja, men det handlade mycket om sätt att kommunicera vår generations värderingar i en fantasymiljö. Om man tycker riddare är coola, betyder det till exempel att man är för feodalism? Jag ville ge en ideologisk motvikt mot den ultrakonservativa världsbild som finns i mycket traditio-

nell fantasy, men ändå behålla traditionella element som riddare, magiker, orcher, alver - och drakar.

Dessutom ville jag ta in lite spaghetti-westernestetik i Valenor också, rent visuellt. Vandrande sheriffer i bredbrättade hattar!

Fëa: Din bok är väldigt tydlig med att inga folkslag i Valenor är "onda" och till exempel homosexualitet behandlas väldigt trovärdigt.

Hur omsätter man det i ett jättespel där spelarna har så olika bakgrund?

Mike: På sistone har vi diskuterat könsroller väldigt mycket, hur de är i Valenor och hur det ska kommuniceras i *Dragonbane*. Vi vill inte att spelarens kön ska påverka rollvalet. Man får jobba mot mycket fördomar, vi har till och med hört att det finns spelkulturer där bara män kan spela magiker.

Fëa: Vad är en geneseur? Hur jobbar ni?

Mike: En geneseur är helt enkelt en lajvmakare. Termen kommer från Christopher Sandberg som till exempel jobbade med *Hamlet* och *Trenne Byar*. Hos oss i *Dragonbane* används termen för kärnan i game design-teamet.

Just nu är vår arbetsfördelning att Christopher ansvarar för spelplanering och jag för världen. Andra människor har hand om metoder för rollskapande och så vidare. Vi kommunicerar per mejl och telefon och ses när vi är i samma land - gamedesign-teamet sitter i Finland, Sverige, Danmark och England.

Fäa: Vad ska man göra om man vill med i projektet?

Mike: Vi är över hundra personer idag, men det finns både stora och små arbetsuppgifter kvar. Man kan läsa om dem och sökprocessen på spelets hemsida.

INTERVJUARE: JOHANNA KOLJONEN
FOTO: SOFIA NORDIN

Dragonbane:

www.dragonbane.org

Om du kan finska kan du bekanta dig med Valenor och Mikes bok *Myrskyn Aika*:

www.myrskynaika.net

Lajvteoriboken *Beyond Role and Play* kan man läsa mer om här:

<http://www.ropecon.fi/solmukohta/book.html>

MIKE POHJOLA, MANNEN MED MÅNGA ROLLER:
TONI THE GAMEMASTER PÅ *SOLMUKOHTAS* MUSIKAL *A KITCHEN LINE*,
GENESEUR OCH MASTERMIND TILL *DRAGONBANE*

elds märket

Liselott Willén

Albert Bonniers Förlag

Läs inte: ELDSMÄRKET av Liselott Willén

från min uppfattning av vad lajv som subkultur är), men jag är ganska säker på att den här texten kommer från en utifrånperspektiv. Lajvarna i *Eldsmärket* - de som Linn hängde med innan hon träffade Nikos - är ganska mysigo typer. Redan på sidan 24 utbryter en spontan ritual med nakna kvinnokroppar i fackellågors sken. Låter som en otroligt ball, om än inte särskilt ofta förekommande lajvupplevelse. Huvudpersonerna i den här boken är tyvärr så blasé på "vanliga" (?) lajv att de känner sig upplagda för att börja spela på stan i stället. Kontakten med den övriga subkulturen och därmed risken att kliva i klaveret försvinner snabbt ut i periferin. Den lilla gruppen börjar gå ut på krogen i roll, och spelar ganska moraliskt högstämda, "osynliga" uppsättningar om våld mot kvinnor och homosexuella. Det kan ju låta oskyldigt - men vad de än tar sig till är katastrofen bara några steg bort. Naturligtvis slutar det hela med en människas död. Om man experimenterar med sin identitet, då kolar någon vippen. Jodå, det är sant, det står på löpsedlarna minst en gång om året!

Det är lätt att bli indignerad som läsare och lajvare. Visst finns det människor inom lajv världen som tar droger, har blivit utsatta för sexuella övergrepp eller är präglade av en alkoholiserad förälder, för det finns lidande vart man än kommer i världen. Men i den grupp som den här romanen följer är det 6 av 7 möjliga. Det känns inte bara statistiskt underligt, utan tvingar läsaren in i en halvlyckad psykologisering av karaktärerna. Här är alla predestinerade till tusen, rollspelandet är bara ett symptom på personliga stigmata.

Det är lätt att bli indignerad som läsare och lajvare. Visst finns det människor inom lajv världen som tar droger, har blivit utsatta för sexuella övergrepp eller är präglade av en alkoholiserad förälder, för det finns lidande vart man än kommer i världen. Men i den grupp som den här romanen följer är det 6 av 7 möjliga. Det känns inte bara statistiskt underligt, utan tvingar läsaren in i en halvlyckad psykologisering av karaktärerna. Här är alla predestinerade till tusen, rollspelandet är bara ett symptom på personliga stigmata.

Trasiga femme fatales

Jag är inte den som håller tand för tunga när det gäller att kritisera lajvarnas genusmedvetenhet, men trots feministisk performance på sidan 95 tycks *Eldsmärket* snarare utspela sig i en lajv värld än utanför en. Alla tjejerna är mentalt söndertrasade femme fatales med snygga ben och ett komplicerat förhållande till sanning och sexualitet. Killarnas "vi spelar poker om vårt manliga hår på bröstet"-värld är lite mer mångfasetterad, men det är inte så att jag sitter och jublar direkt.

IDN 5/4 2003 skriver Jonas Thente om *Eldsmärket* med ingången att lajv är ett intressant sätt att utforska upplösningen av det subjektiva jaget i litteraturen: *Under flera år har jag sett identiteter vackla i den svenska litteraturen. Romangestalter och diktjag har famlat efter fästen, ryckt i relationskedjor och krossat speglar i raseri. Det tror fan det. Den yngre generationens författare har formats av ett samhälle där allt som var fast har förflyktigats. Visserligen kämpar bokens Linn med olika sidor hos sig själv och försöker tysta "den andra" som är någon sorts ostyrt skuggjag med identitet som en klippdocka. Men jag ser inget utforskande eller upplösande i *Eldsmärket*. Det här är en utvecklingsroman där det inte råder något tvivel om vad sjukdomen består i. Räddningen för Linn blir sanningen, försoningen och kristendomen. Hon blir kanske inte nödvändigtvis "frälst", men när hon tar nattvarden förläuter hon samtidigt sig själv (för det hon blivit utsatt för) och går med bestämdhet in i den verkliga Linn, som hon undanhållit Nikos och världen. Det skedda är kartlagt, nuet är under kontroll och hon går framtiden till mötes som en hel och enhetlig människa. Jagupplösning - exit. Lajvockultism - exit. Enter - *Jesus Christ Superstar*. Förlovningsfest väntar förmodligen de unga tu.*

Om man är beredd att överse med allt det idématerial som kan vara svårt att svälja för både kristna och ateistiska lajvare, feminister eller poststrukturalister, så är *Eldsmärket* en ganska spännande bok. Den använder många olika berättarperspektiv, har en väl fungerande dramatisk komposition och ett vackert språk med en genomförd kristen metaforik där eldsmärket, en bristning i huden på berättelsens verkliga onding, Carl, i stället förvandlas till en ängels kyss, Nikos sigill vid Linns hjärta och arm. Den klaustrofobiska stämningen i den lilla gruppens kontrollerande av varandra öppnar sig till ett ekande kyrkrum. Där blir jag kvar och ropar: *Hallå, vart tog den lekande människan vägen?*

TEXT: TOVA GERGE

ELDSMÄRKET ÄR UTGIVEN PÅ
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Linn närmar sig en punkt i sitt förhållande med musikern Nikos där hon känner att hon inte kan tåla längre. Hon försöker vara en bra flickvän, men sanningen om henne och framför allt om vad hon sysslade med sommaren för fem år sedan ligger outtalad mellan dem och skaver. Hon plockar i ensamhet fram videobanden och möter alla dem som hon nu brutit med, lyssnar på deras berättelser som hon spelade in den gången. Samtidigt börjar Linn fundera över sin egen berättelse. Där finns mamman, hon som anklagade Linn för att ljuga när hon berättade om de övergrepp som hon blivit utsatt för, hon som slängde ut Linn ur huset, hon som dövar sin bedrövliga vardag med tabletter. Men också sådant som är ännu äldre. Vad var det som hände med pappa? Varför står mormor inte ut med mamma? Tankarna går inte att hejda. Vem är Linn, vem har hon varit, vem vill hon bli?

Mysko typer

Det finns ett litet utbud av skönlitterära böcker som tar upp lajvare som fenomen. *Eldsmärket* som kom ut våren 2003 är förmodligen den som går djupast in i subkulturen. Det märks att författaren har gjort mycket research; huvudpersonerna pratar om Keith Johnstone, läser *Fëa Livia* och åker på fantasykampanj i fullpackad bil. Men den som funderar på hur en seriös skönlitterär skildring av levande rollspel kan se ut är nog fortfarande hänvisad till framtiden. Jag vill gärna tro att Willén har någon sorts praktisk erfarenhet av lajv, för det skulle göra den här boken mycket intressantare (den skiljer sig så fundamentalt

Läs istället:

Beyond role and play

Tools, toys and theory for harnessing the imagination

Det finns två *Solmukohta*. Då talar jag inte om att det var ett i år och ett för fyra år sedan, utan att det finns två *Solmukohta* - festen och boken.

Jag kanske börjar bli gammal, men jag tror inte det. Jag gillar en bra fest, det gör jag faktiskt, men det känns lite skevt när man mitt i festen ska låtsas att festen är något annat, säg ett seminarium. Därför ska jag bara kommentera boken.

Nu låter jag både gammal, cynisk och bitter, så då vill jag passa på att säga att *Solmukohta*-boken; *Beyond role and play - tools, toys and theory for harnessing the imagination* är riktigt bra. Det är en samling texter, främst om lajv, med förvånansvärt många pärlor, ett och annat stolpskott förstås, men i stort sett en klart läsvärd bok. Nu har ju alla människor olika nivå på var ribban för skitnödhighet ligger, vissa lajvar för att de tycker det är kul och så vidare, men faktum kvarstår; den som läser den här boken kommer att ha något för det. Jag tänker inte peka ut stolpskotten i den här bokrecensionen, många av de som skrivit texter till är mina vänner och tillika medlajvare. Vad jag däremot tänker göra är att peka ut några av de riktiga guldkornen (underförstått att de artiklar jag inte nämner inte nödvändigtvis är sämre).

Tips

Mike Pohjola's *Autonomous Identities - Immersion as a Tool for Exploring, Empowering and Emancipation Identities* är min favoritartikel. Lyssna på den här meningen: "By immersing into the reality of another person, the player willingly changes her own reality. The player pretends to be somebody else. But more than pretending to be the character, the player pretends to believe she is the character." Om ni tycker att det är lingonspråk ska ni läsa resten av artikeln så tror jag att ni ändrar den. Vill man vara lite elak kan man säga att Mike Pohjola gör avbön från sitt Åbo-manifest, men hellre än så vill jag säga att han har mognat, blivit vuxen. Samt lämnat ett riktigt arv.

"I Could a Tale Unfold Whose Lightest Word Would Harrow up Thy Soul" - *Lessons from Hamlet*, av Johanna "Joc" Koljonen tecknar ett rörande porträtt av ett de lajv som gjort störst intryck på den Skandinaviska lajvscenen. Nu är jag förstås partisk, eftersom jag var med och arrangerade det där arrangemanget när det begav sig (som en fotnot till Johanna Koljovens text finns en lång credit-lista på nästan varje människa som hjälpte till med arrangemanget *Hamlet*), men jag skulle säga att när till och med en person som inte varit på lajvet blir rörd över beskrivningen av hennes karaktärs dödsscen - Då har man kommit långt bortom lajvkrönika.

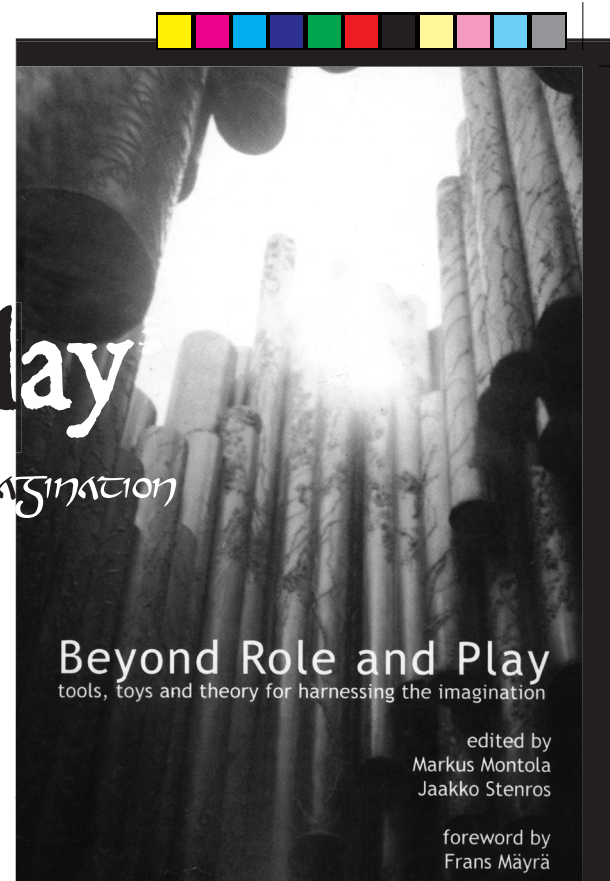
Men även för den hugade framtida lajvarrangören finns tankvärda texter. Jag vill bara i förbifarten nämna Markus Montala's *Chaotic Role-Playing - Applying the Chaos Model of Organisations for Role-Playing* och Ari-Pekka Lappis *The Character Interpretation - The Process before the Immersion and the game*. Jag ska inte berätta mina personliga favoriter, utan istället säga att den här boken ska du läsa, och sedan ska du själv välja favorit.

TEXT: MARTIN BRODÉN

LAIJVEORIBOKEN *BEYOND ROLE AND PLAY* KAN MAN LÄSA MER OM HÄR:
[HTTP://WWW.ROPECON.FI/SOLMUKOHTA/BOOK.HTML](http://www.ropecon.fi/solmukohta/book.html)

"Nu har ju alla människor olika nivå på var ribban för skitnödhighet ligger, vissa lajvar för att de tycker det är kul och så vidare, men faktum kvarstår; den som läser den här boken kommer att ha något för det."

-Recensenten

En rapport från SOLMUKOHTA 2004

Solmukohta (Knutpunkt/Knudepunkt/Knudpunkt) är ett konvent för utövare av levande rollspel. Det har sedan starten i Oslo 1997 ordnats varje år i de nordiska länderna. I år är det Finland och Hotelli Matinlahti i Esbos tur att stå värd. Konventet har lyckats med att samla över 200 deltagare från elva olika länder. Programmet är fullspäckat med varierande föreläsningar, workshops och festliga happenings.

Torsdag

Första programpunkten är maskerad. Ändå är det få som verkligen klätt ut sig till något extra. Kanske betyder maskerad för en lajvare att man tar på sig vanliga kläder för en gångs skull.

Öppningstalet är kort och koncist: "Välkommen...drick inte inne i bastun...baren är där borta...ha det trevligt."

Snart söker vi oss till festsalen där det står renässansdanser på programpunkten. **Kristina Prauda** heter vår instruktör och även om klockan är sena kvällen styr hon oss med fast hand och glatt humör genom den ena dansen efter den andra. Efter dansen är vi alla så trötta att vi stupar i säng. Utanför vår rumsdörr häckar de som bestämt sig att inte sova på hela natten och inte låta någon annan heller göra det.

Fredag

Trött och en smula oinspirerade släpar vi oss iväg till fortsättningskursen i renässansdanser. **Kristina** ler ett härligt morgonleende mot oss och så sätter vi igång. Ikväll på balen gäller det för oss att visa vad vi lärt oss.

Efteråt hittar jag några svenskar. De säger sig höra till en förening som kallar sig Interacting Arts och många av dem är gamla veteraner som varit med på så gott som alla Solmukohta. **Elge Larsson** berättar för mig att allt som allt är det 60 personer med från Sverige. Han ger mig en nalle som han vill att man skall ta med till hans föreläsning i morgon.

Nästa program vi släpar oss iväg till är en föreläsning om tillverkning av Latexvapen. Föreläsningen hålls av **Sadetta Postareff** som även är den aktiva figuren bakom Latexdragon som tillverkar och säljer latexvapen i alla de former. För mer information rekommenderar jag www.latexdragon.com.

Så klär vi oss i våra historiska balkäder och trimmar våra danssteg, för näst upp är Renässansbalen. Vi dansar hela kvällen och halva natten i takt med bandet **Hyperborea**.

Det mest utmärkande för hela dagen och *Solmukohta* är överlägset Pornopolkan. Aldrig någonsin förr har jag dansat en så fartfylld och minst sagt rolig dans. Danskarna utmanar oss på att försöka slå deras rekord att ha dansat Pornopolka i över två och en halv timme, men ingen antar utmaningen. Den natten sover jag även om festandet återigen pågår för fullt utanför vår dörr.

Lördag

Efter att ha glott på programmet bestämmer vi oss för att gå och lyssna på vad en äkta magiker har att säga om magi i lajv. **Peter Horne** heter dansken som vill få alla att sluta slänga tennisbollar på varandra. "Det mystiska och det fantasiska hos en magiker ligger i det att vi inte vet vad denne är kapabel att göra." Nästa programpunkt är en förevisning i pyroteknik. Flera meter höga eldflammar bränns av och raketer som skulle göra Gandalf den grå grön av avund dekorerar himlen över Mattby. Man kan ju fundera om det är värt att riskera liv och lem för att få in så trovärdig magi i ett lajv?

Efter den eldiga uppvisningen känns det skönt att ta nallen under armen och gå för att höra vad **Elge Larsson** har att berätta för oss.

Av alla föreläsningar och evenemang var det denna som mest
f i c k

ARKITEKTUR MED SISU.

FÖRELÄSNINGAR PLUS
LAJVARE ÄR LIKA MED
SANT.

mig att verkligen börja fundera. Med psykologiska motiv drar han tydliga paralleller från vår barndom till rollspelets anda. Han uppmanar även oss att prata med våra mjukisdjur eftersom de avspeglar vårt eget sanna jag. Grubbel, grubbel.

Nästa anhalt är bodypainting lett av proffsen **Nina Kalugin** och **Nina Hämläinen**. De demonstrerar olika produkter, berättar om vad man skall och inte skall göra, visar vad de åstadkommit på människokroppar och så får vi själva pröva på att måla. Jag målar ett ganska så ickerealistiskt spindelnät på ryggen åt en gubbe som antagligen var ytterst tacksam över att inte behöva se det. Med en liten plastspindel som jag klistrar fast på nätet blir effekten ändå ganska rolig.

Lite mer imponerande konst får vi se i modeshowen. Vi bjuds dessutom på fantastisk underhållning av två tyska jonglörer som med avundsvärd skicklighet får publiken att spärra upp ögonen. Så vrålar magen efter mat och det är dags för middag i äkta Film Noir-stil. Man skulle kunna tro att man hamnat mitt i en gangsterfilm från 40-talet. Alla njuter av maten och den

FALLISTISKT I FINLAND.

tidstypiska musiken (något annat vågar man inte för man vill inte att killen med fiolådan skall börja spela).

Efter middagen tar discomusiken över och dansgolvet fylls med människor som tar ut det mesta av den sista Solmukohtakvällen.

Söndag

Söndagen är avskedets dag. Avskedstalet är minst lika kort som välkomstalet: "Tack för att ni kom... lämna tillbaka nycklarna... vi ses nästa år i Oslo."

Så vinkar jag adjö åt nya och gamla vänner och tar mig tillbaka till verkligheten. Precis som efter ett härligt rollspel känner man en viss alienation. Skulle någon någonsin förstå mig om jag försökte förklara magin bakom lajv?

TEXT: VIVI BOLIN
BILD: SOFIA NORDIN

DET VAR SKÖNT ATT TA
DET LUGNT DAGEN EFTER.

TEMA POLITIKS REDAKTÖR,
REDO ATT PARTA.

Var e' lajvarna?

Med taxfree-vodka i väskorna och solsken i blick landsteg en något skakig delegation svenska lajvare i Helsinkis hamn. Där välkomnades vi med texten: Ta seden dit du kommer, eller gå tillbaka ombord! textat på finska, svenska och engelska längs med hela färjans landgång. Vi förstod att helgen inte kunde bli annat än lyckad.

O m en person som inte hörde hemma i lajvkulturen befunnit sig i det låga finska konferenshotellets lobby skulle hon nog ha svårt att lura ut vart hon hamnat. Vi som irrar runt där med våra klirrande väskor skulle kunna vara en estetikklass på skolresa, men vi är lite för gamla. Vi skulle kunna vara en grupp affärsmän på konferens, men våra kläder är lite för konstiga. Med några få undantag skulle vi kunna vara deltagare i Ariska Skandinavens Årsmöte, men ändå inte. Mest ser vi ut som företrädare för ett gäng mer eller mindre extrema subkulturer som slupmats ihop utan ha någon koppling till varandra.

En salig blandning

Redan första kvällen smyger en märkelig känsla fram i ens undermedvetna. Årets *Knutpunkt* invigs osentimentalt och finskt med några korta instruktioner om regler för alkoholförtäring. Sedan svidar vi om till lajvmaskeraden för att mingla. Och känslan ligger kvar och lurar i bakhuvudet. Här blandas fantasylajvare i syntetklänningar med folk som är för häftiga för att klä ut sig över huvudtaget, med flickor och pojkar i den klassiska gothmunderingen, med svenska lajvare som spontant dragar och till och med några pajsare i morrhår och svans. Känslan är: Vad i helvete har de här människorna egentligen gemensamt?

Tecken på att ditt span är lajvare:

Hon/han använder något av följande ord: boffer, immersion, ryyttartält.

Spanet är klätt i vadmal.

Hon/han har inget problem att hängla med dig fast du varken duschat eller bytt kläder den senaste veckan.

Personen gråter när ni ser någon av följande filmer: *En vampyrs bekännelser*, *Highlander*, *The Crow* eller Ringen-trilogin.

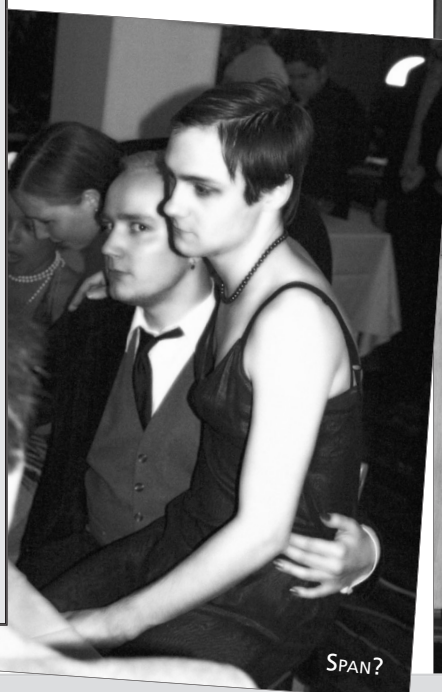
Hon/han dricker mjöd och hävdar på allvar att det är gott.

Hon/han verkar vagt bekant.

Du kommer på att ni hänglade förra medeltidsveckan.

Personen i fråga bjuder hem dig för att kolla på medeltida vapenreplikor.

När ni kommit hem är spanet verkligen mer intresserad av vapenreplikorna än av dig.

SPAN?

DE SKÖNSJUNGANDE (?) PORR-MUSIKAL-ALVERNA.

Transitionsrit eller pornopolka

Men vad gör det? Det finns vodka, billigt vin och bastu. Efter att baren stängts drar vi oss tillbaka till hotellkorridorer och rum för att fortsätta groggandet, hånglandet och vad det nu är man gör. Det känns som om större delen av deltagarna rör sig mellan sina olika kompisgäng, tittar in i de öppna dörrarna för att se vilka som är där. Alla verkar leta efter den coolaste festen. Och ingen vet riktigt var den är. Stämningen är rätt mycket som en klassresa, där alla vill hänga med klassens tuffa gäng. För egen del inser jag att jag bor i samma stad som de jag hänger mest med, även om vi sällan ses så ofta som på konvent.

Och konventet rullar på. Vissa av oss sitter med bakfylletunga ögon på ambitiösa föreläsningar om lajv som världsförbättrarmedel och transitionsrit. Andra lär sig att bygga latexvapen och dansa pornopolka. Jag misstänker att kontakten mellan de två grupperna är rätt begränsad.

Men visst har vi roligt, oavsett vilka föreläsningar vi går på.

Eller?

Vid några få tillfällen samlas vi faktiskt allihop. Ett av dessa tillfällen är modevisningen där rymsbeduiner från Mellan Himmel och Hav, tyska jonglörer, orcher med glasögon och uniformerade u-båtsmatrosar tar sig upp på cat walken. Ett annat är musikalen *A kitchen line*: Den berättar historien om hur en allsmäktig (manlig) game-master tillsätter kvinnliga spelare till en roll i köket medan han stönar fram meningar som "I'd like to get to know you (stön) intimately". När hela ensambeln framför ett sångnummer om sitt första lajv, om hur det var att hitta hem till sin subkultur till sist, torkar hela publiken en kollektiv tår. Och alla, faktiskt alla, kan stämma in i slutnumrets refräng: *but I, I am a gamer*.

TEXT: ADA FREDELIUS
FOTO: SOFIA NORDIN
BILD: JOHANNA HEDBERG

TUNG BAKFYLLA OCH STRUMPEBANDSÅNGEST.

GENUSUTFORSKANDE, KÖNLÖSA RYMDBEDUINER LÖPER AMOK PÅ KNOTPUNKTSCATWALKEN.

Att spela gravid på lajv

En gammal dröm jag hade var att någon gång få spela gravid på lajv. Till lajvet Mellan himmel och hav tog jag chansen och sydde en stor tygmage.

Det var väldigt roligt, så jag tänkte dela med mig av mina erfarenheter till er andra som sitter där ute i stugorna och funderar på det – har ni lust är det något ni absolut måste testa!

Hur gick det för mig på lajvet?

I början av lajvet tog jag det lugnt med att betona magen och min graviditet. Jag rörde mig ganska obehindrat och kunde resa mig utan att få hjälp. På lajv är det ju dock vanligt att man intensifierar sitt rollspelande vartefter larvet lider och så blev det även för mig. Mot slutet kunde jag knappt ta mig upp.

I magen hade jag fiktiva tvillingar som var en utmärkt spelmöjlighet. Jag och min familj drömde om deras framtid och pratade om hur vi skulle få plats i huset. Jag hade helt enkelt två extra karaktärer i magen. Folk kom fram och klappade på magen och pratade om barnen i den. Eftersom de fanns i medvetandet hos alla runt omkring mig var de precis lika riktiga som något annat i lajvvärlden. De gav också stämning åt hela bosättningen – det fanns en återväxt och skulle komma en framtid.

Så, under en scen med mycket suggestiv musik i slutet av lajvet, kände jag dem. Jag kan inte förklara hur, men de var där. Jag halvlåg ner och andades. Jag hade fortfarande koll och hade kunnat sluta om spelsituationen krävt det. Men jag fortsatte andas och försökte tänka

på min värsta mensvärk. Det var den närmaste känslan av att föda barn som jag hade upplevt, så därför använde jag den att relatera till. Den känsla jag frammanade var otroligt mäktig och verklig. Masken blev en del av kroppen.

Sedan blev jag plötsligt orolig för vad som skulle hända dagen efter, när lajvet var slut. Då skulle mina tvillingar inte längre vara mina tvillingar, utan en tygmage. Det fanns ett spädbarn med på lajvet, som vaggades av sina föräldrar. Jag såg honom och visste att han skulle finnas kvar i morgon, men inte *mina* barn. Det är nog enda gången jag har dragit ner på mitt spel för att det inte ska bli jobbigt efteråt. De sista timmarna valde jag att inte spela så mycket på graviditeten.

Dagen efteråt, när lajvet tog slut, gick jag omkring med magen offlajv ett tag, tills jag bestämde mig för att det var dags. När jag väl tog av den var det rätt skönt. Jag var en smidig ung tjej igen. En tjej som inte bar på ett jättestort ansvar. När man efter lajv upptäcker att man kan göra saker i verkligheten som man inte kunde göra på lajvet, känns det ofta ganska bra. Man kan hitta tillbaka till sig själv, och gilla det man hittar.

Före lajvet var jag lite skeptisk till att spela gravid och på så vis alltid vara off genom att ständigt ha en låtsasmage med mig. Det visade sig vara helt fel. Magen blev en del av rollen och en del av mig, kanske delvis för att jag hade magen dygnet runt och aldrig tog av den under de tre dygn som lajvet pågick. Att det var en kudde glömde jag på något vis bort.

Kroppsspråk

Jag hade inte övat så mycket på att röra mig som gravid före lajvet, mycket för att jag sydde magen rätt sent, men när jag väl fick den på mig föll det sig ganska naturligt. Tänk dig att du har en stor bulle på magen. Tänk dig att den är väldigt tung. För att lyckas balansera upp den blir du tvungen att luta dig bakåt lite. För att hålla balansen blir du tvungen att ställa dig lite bredbent och böja på knäna. Voilå!

Ett sätt att få till ett annorlunda kroppsspråk oavsett om man har mask eller inte är att välja en kroppsdel och låta den leda kroppens rörelser när man går, springer, vilar eller kryper. Man kan ha en nyfiken näsa, klåfingriga fingrar eller studsiga hälar. Som gravid föll det sig naturligt för mig att låta magen vara i centrum. Hade jag inte varit stolt över mina barn hade jag kanske försökt dölja magen genom att luta mig framåt och låta axlarna eller huvudet leda.

Mitt främsta tips är att respektera masken och dess tyngd, ta den på allvar. Glöm heller aldrig bort den, det går aldrig att inte vara gravid. Dansar du lätt runt rummet har du förstört känslan av att du är riktigt gravid, för dig själv och alla som ser dig.

Jag pratade också en del med folk som varit gravida för att höra om deras erfarenheter. Det var bra, eftersom de tog mig ur den här Veckorevyn-idén om att graviditet är det mest fantastiska som finns. Det är det inte. Att ha en tung mage är stundtals väldigt jobbigt. Emma Wieslander, huvudarrangör för *Mellan himmel och hav*, som varit gravid, sa något väldigt bra före spelet: "Tänk dig att du har en apelsin mellan låren."

Det var en frälsning jag kunde upprepa i mitt huvud när jag kände att jag behövde justera mitt kroppsspråk.

Gravidas egenheter

Det finns väldigt många egenheter som gravida har som kan vara tacksamma att spela på. Humörsvängningar, kräkningar, konstiga matvanor, stor aptit med mera. Jag valde att inte "torr-lajva" något, det vill säga inte försöka frammana några känslor som inte fanns, till exempel att försöka må illa på morgonen. Om man lajvar för sin egen skull kan det kännas väldigt fånigt att försöka låtsas att man är något man inte är. I stället förstärkte jag ibland det jag kände. Jag blev bland annat *väldigt* hungrig ibland. Efteråt fick jag höra "vilka schyssta gravida humörsvängingar du hade". Det hade jag inte tänkt på, det kanske kom naturligt. Vem vet. På det hela taget betedde jag mig inte speciellt "konstigt", men här finns det ju utrymme för experiment för den som vill.

Att göra en mage

Först hade jag tänkt att hyra magen av en teater. Jag tittade på teatermagen, men insåg att jag troligen själv kunde sy en bättre för lägre kostnad än hyran. Sagt och gjort. På en tygaffär hittade jag ett fyrpack stolsdynor i skumgummi. Dem byggde jag sedan själva innehålllet av, genom att bygga ihop dem som en tårta med superklistre emellan. Kanterna jämnade jag till med en sax. Runt lade jag vanlig kuddstoppning. Detta för att få fastheten mitt i magen, men ändå mjukheten på ytan.

Jag tog stadigt vitt bomullstyg och sydde ett fodral till kudden. Se till att tyget som ska vara ovanför den gravida magen är större än det som sitter under, och att sy in det lite lagom. Här gäller det att tänka lite också så att alla sömmar hamnar åt rätt håll. Det kan också vara bra att sy samma söm flera gånger, eftersom det här ska vara stadigt och sitta.

Jag utgick från principen att magen skulle sitta bra. Jag ville kunna sova i den och den skulle ligga över så lite hud som möjligt. Att kunna sova i den betydde bland annat att den inte fick ha några hårda spännen. Jag ville inte heller att den skulle täcka axlarna. Jag tog fyra grova resårband (cirka 2 centimeter breda) och sydde fast dem i sömmarna på sidorna av magen, utspridda längs med hela magens höjd så att den satt fast ordentligt och inte bara på en punkt. På ryggen hade jag helt enkelt en fyrkant i samma tyg som resten av magen, som jag sydde fast resårbanden i. Sen var det bara att dra den över huvudet. Innan den var klar hade jag också provat otaliga gånger, jag gick omkring i den, såg på tv i den, sov i den. Testa tills det funkar!

Kläder

För mig var det till stor hjälp att vi hade sådana kläder på lajvet att jag i princip aldrig behövde visa magen bar. Om man inte ska fantasylajva finns det ett material som heter dubbeltrikå som säljs som en trikåtub, och används av riktiga gravida. Det kan man sy kläder av och det ger lite extra stadga åt magen. Tips för att framhäva magen är att ha midjeskärningen under bysten. Det är också bra att tänka på att man inte har samma storlek som vanligt när man syr kläder. Prova kläderna med magen på.

Något jag glömde var att man svettas. Efter några dagar så var det lite blött innanför magen emellanåt. Om man vill vara hygienisk kan det vara idé att ha någon sorts plagg innanför som man kan byta ut.

Till sist

Det här är ingen idiotsäker beskrivning, ta till er de tips ni gillar och tänk själva. Jag tror också att man kan använda motsvarande tekniker till att förändra sin kropp på andra vis. Det vore ju till exempel spännande att ha en puckelrygg, eller spela tjockare än man är i vanliga fall. Det viktigaste, oavsett vad man väljer att gestalta, är att respektera masken. Så ge er i väg och spela gravida, men glöm aldrig magen. Lev med den så blir den levande.

TEXT: ANNA WESTERLING
FOTO: FANNY NILSSON

Saxat ur Vecko-revyn:

Då och då får man en spännande inblick i hur ens subkultur blir sedd i världen där utanför:

"Det är inte för sent än! Bli en Sagan om ringen-fanatiker: Damma av bror-sans gamla Drakar och demoner. Bär mantel på allmän plats. Lukta kiss. Bli sur för att någon glömmat exakt var Midgård ligger i förhållande till Vattnadal. Köp teatersmink. Börja Lajva. Bli lika förbannad på mig för att jag skrev det här som Michael Jacksons fans blir när någon säger att han är konstig. Have fun!"

Hallå! Alla vet ju att Vattnadal ligger i Midgård!

FÖR VANT'S YOU.

VI SÖKER:

- ILLUSTRATÖRER
- SKRIBENTER
- KORREKTURLÄSARE
- WEBBANSVARIGA
- FOTOGRAFER
- LAYOUTARE

KORT SAGT:

REDAKTIONSMEDLEMMAR.
HÖR AV DIG TILL REDAXI!

Redaxi

FÅR MAN FIVBRYTTA ETT LAJV?

Hur sunkigt får lajvet egentligen vara innan man får ge upp och gå därifrån?

U359 - Ubåtslajv i 36 timmar i kommunismens Sovjet.

Jag är satt i maskin. Alla fysiska möjligheter som kan vara fel är fel. Det är kallt och fuktigt, jag fryser. Jag har sovit dåligt och på konstiga tider i högt motorljud. Jag har ätit dåligt och när jag har ätit har det varit konstigt och äcklig mat. Mitt spelarvärde är lågt.

Min del i berättelsen är att jag är maskinist. Vårt jobb är att på order från en skrapig radio vrida på några vred för att ändra hastigheten. Då ser arrangörerna i kontrollrummet, som filmar oss med en dold kamera, och hastigheten/motorljudet blir högre eller lägre. Detta är min enda del i berättelsen.

Spelkulturkrock

Folk har väl haft sämre ingångar och ändå lyckats göra kul saker. Men vi sitter i ett rum längst bort i ubåten, där ingen någonsin kommer förbi, det finns ingen att interagera med. En person är på pass, en person är ledig (men oftast måste den personen också vara på pass för att vi har nödläge och annat) och en person som sover. Så oftast är vi två som sitter där. Tyvärr kan vi inte heller kommunicera så mycket för maskinljudet är för högt. Vi har dessutom språket och lajvkultuten emellan oss; han pratar danska och tror att vinna lajvet är det man lajvar för - alltså så dör snart allt spel.

Man kan tänka sig att en officer som drev och tvingade oss att göra saker skulle kunna motverka tristessen som kom smygande, men vår officers roll är skriven som den snälla som inte vill få oss att jobba. Och vad skulle vi jobba med? Ibland dör maskinerna, och de första gångerna går vi ner låtsas mecka, tills vi inser att det är huvudströmmen som gått och en jeppe med jeans springer fram och tillbaka och fixar. Då ger vi liksom upp.

Och skulle jag smitit ifrån och inte varit i maskinrummet. Ingen skulle brytt sig. Jag skulle bara blivit utanför historien, och fått ännu mindre att göra. Frusen, trött och hungrig är min kreativitet heller inte på topp. Så jag sitter kvar och väntar på att det ska ta slut.

Kuliss

Eller vänta, skulle jag gått ut ur ubåten och sagt nu skiter jag i det här? Att det suger. Arrangörerna har uppenbarligen inte tänkt på min spelupplevelse alls. Vi är bara kuliss i radion för de som lajvet verkar vara skrivet för, nämligen de som spelade officerare.

Men det gör jag inte. Jag väntar ut det, och tänker till och med att jag borde ta tag i det mera, försöka göra något av mitt spel. Det är mitt fel att det inte blir bättre. Men hur lätt är det när det inte finns någonting att ta tag i? Och klockan är tre på morgonen? Vad kan jag som spelare ställa för krav på arrangörerna att ta hänsyn till min roll. Är det okej för arrangörer att ta in folk på statistroller? Om man anmält sig, har man då köpt grisen i säcken och får leva med att vara statist i 36 timmar?

Plats: historien

På storlajv är ju konceptet vanligen tex 42 huvudroller i arrangörens huvudplott, som på Högting (sommarens stora fantasylajv™'98) och resterande statister i deras följn. Men de sistnämnda har ju skapat sina egna lajv i sina egna följn, och det gör därför ingenting att de bara är snygg rekvisita i arrangörernas ögon.

Resultatet är att det finns i princip 42 lajv + arrangörernas lajv på platsen, men det funkade ju för att alla är med i något lajv. När jag på Under röda vingar (sommars stora fantasylajv TM'01) fick jag av arrangörerna rollen som en av de två bofasta på plats, den andra var arrangören, insåg jag vidden av att inte vara med i något lajv. Arrangören var ju arrangör och aldrig närvarande för spel, och min roll kände ingen och hade inga motivationskrafter att lära känna någon annan. Eftersom lajvet var flera dagar långt så hittade jag efter hand vägar att få kontakt med folk, men jag förstod inte varför arrangörerna ville ha en roll som min. Om man tillsätter en roll har man väl ett ansvar för att den har en plats i historien? Att rollen hör till i alla fall någon av alla smålajven? Gör den inte det, har man då som spelare rätt att peka finger åt arrangemang-gå därifrån eller måste man lida ut det och hoppas på en schysst efterfest?

Jag ska döda dig med mina jättefarliga...
...öööööh...
-mördargafflar!
DÖ! DÖ! DÖ! DÖÖö!

Hallå? Martin??
Kom och ta mig härifrån!
Du får vad som helst!!!

Eh... hej, Anna.
Jag är lite upptagen just nu.
Kan du ringa mig senare?

Lajv från helvetet.

WHA-HAHAHA-
HAHAHAHAHA-
HahAHaHaHa-
hahahaaaaAha-
haaaaaaaaaa!!!!...

host!
host!
host!

Jag bad faktiskt bara om en intrig.

Ok. Kostymerna är på.
Vad gör vi nu?

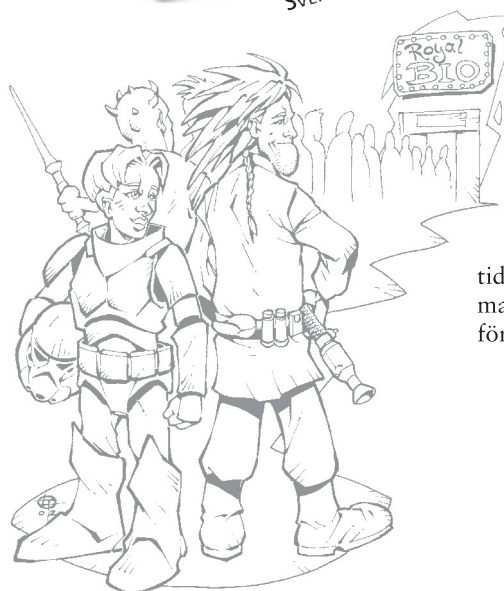
Ingen aning. Skriker, skuttar upp och ner och viftar med armar och fötter?

...eller så kan vi ha sex...

-då har vi inte slösat bort HELA lajvet, iallafall.

TEXT: ANNA WESTERLING
BILD: JOHANNA HEDBERG

SVEROX VS FENIX

Sverox är Svenska roll- och konfliktspelsförbundets medlemstidning och har säkert en viss press på sig att täcka ett ganska brett omfång av ämnen. Bredden är stor, från bräd- och dataspel via bordsspel till lajv. Tidningen innehåller också en hel del information från förbundet till dess medlemmar. Många lajvare är (vare sig de vet om det eller inte) medlemmar i *Sverok* och därför kan de delar av tidningen som behandlar vad som händer i förbundet faktiskt vara av större intresse för dem än vad de själva tror.

Mitt första intryck av *Sverox* är att den känns inspirerande. Flera artiklar som handlar om hur enskilda medlemmar har lyckats - en slags internpepping av medlemmarna, vilket inte är fel. Det handlar också om att värdesätta det man lär sig av att spela (exemplifierat genom en artikel om den före detta *Sverok*-ordföranden och grundaren av Framfab Jonas Birgersson,) och om att kämpa för sin rätt att utöva sin hobby. Jag gillar också de personliga krönikorna skrivna av olika profiler inom den svenska spelrörelsen. Det får *Sverox* att kännas som en personlig tidning, gjord av medlemmar för medlemmar, något som ibland saknas i andra stora förbunds tidningar.

Vilken plats får då levande rollspel i *Sverox*? Numret jag först läste verkade ha paintballtema och det var nog förklaringen till att det inte fanns några artiklar som direkt berör lajv (utom en som handlar om *Knutpunkt*). Däremot nämndes lajv och lajvupplevelser i flera av de personliga krönikorna i tidningen. Min favorit var en krönika som där krönikören beskrev Sveroks riksmöte som ett diplomatlajv och hur han försökt gå i "obfuscate" för att kunna tjuvlyssna på hemliga förhandlingar.

Till min lättad upptäcker jag att i de andra två numren jag läser har lajv fått en betydligt mer framskjuten plats. I nummer 34 berättar sverokmedlemmar hur man hanterade det uppmärksammade mordet på en rollspelande pojke i Halmstad förra året. En annan artikel i samma nummer handlar om hur man kan arbeta med jämställdhet inom lajv och en i en tredje beskrivs det hur man kan bygga upp historiska scenarion med lokal förankring.

Artiklarna i *Sverox* är engagerat skrivna. Det märks att skribenterna aktivt vågar ta ställning för sin hobby och artiklarna blir medryckande. Man försöker välja vinklar på ämnena som gör dem intressanta även för dem som inte håller på med den specifika grenen. Det finns även en ambition att hitta ämnen som kan vara intressanta för samtliga medlemmar. Till exempel testas i en artikel barndomens spelfavoriter, och en annan redogör för spelandets historia. Serierna med interna skämt om sverokare på sista sidan går säkert hem i alla läger.

Layouten är rolig med många bildcollage, illustrationer och mycket färg. Prylhörnan där man presenterar roliga leksaker för rollspelare och andra nördar är en höjdare. Vilken lajvare vill inte ha en kopia av Gandalfs stav eller en minikatapult för pingisbollar?

Ifall du är medlem i en förening så kila genast iväg och kolla om ni är anslutna till *Sverok*. I så fall kan du nämligen få *Sverox* hem i brevlådan bara genom att gå in och registrera dig på *Sveroks* hemsida.

Mer om Sverox:

Utgivningstakt: 4 gånger per år.
Hitta Sverox på nätet: www.sverok.se/313.0.html
Aktiv hemsida?: Nej. Tidningen har ingen egen sajt.

Prenumeration kostar: är gratis för *Sverok*medlemmar.
Övrigt: Mycket brett innehåll, husbondstidning.
Kontakta redaktionen: sverox@sverok.se.

I detta nummer av Fëa Livia kommer vi att titta lite närmare på två av våra systertidningar, nykomligen Fenix och Sveroks medlemstidning Sverox. Frågan jag har försökt ha i bakhuvudet när jag har kikat på tidningarna är vad man som lajvare kan få ut av att läsa dessa tidningar. För att göra det lite rättvist har jag kollat på de två tidningarnas tre senaste nummer.

Fenix är en ny speltidning. Det första numret kom ut i januari i år och nu håller man som bäst på att så sig på speltidningsmarknaden. Fenix är en ambitiös tidning med snygg layout, intressanta texter och inspirerande bilder. Helhetskänslan för tanken till rollspelsböcker och man leker med det konceptet när man väljer att rama in vissa artiklar med keltiska flätmönster.

Många texter illustreras av fantasiegående illustrationer och små serierutor som driver med innehållet i texten. Självironi är alltid kul och ett annat exempel på det är den återkommande serien om Birger Barbaren. Med lagom interna skämt blinkar den till alla rollspelare och driver med klyschor om fantasy och machomän i väldigt små skinnskynken.

Har man då som lajvare något utbyte av att läsa Fenix? Jo, till viss del. Det beror nog på vilka intressen man har. Letar man efter beskrivningar på hur man på bästa sätt gör sina egna alvöron så är nog inte Fenix rätt tidning, men vill man ha inspiration till att skapa en bra karaktär eller till och med arrangera ett lajv kan man få mycket utbyte av Fenix. Dessutom känns tidningen som ett bra sätt att hålla sig ajour på vad som händer i inom olika genrer i spel-Sverige.

De artiklar som finns om lajv känns tyvärr lite pliktskyldiga. Man listar bidragstips, sommarens lajv och så vidare, men som lajvare skulle man önska sig ett par artiklar skrivna med samma glöd som de som behandlar rollspel. Potentialen finns verkligen. Fenix verkar ha lyckats knyta många duktiga skribenter till sig, varför inte ge någon av dem i uppgift att skriva lite om lajv?

Men om det i princip saknas artiklar om levande rollspel, varför ska jag då som lajvare läsa denna tidning? Många av artiklarna är ganska allmänna, till exempel en humoristisk actionäventyrsgenerator, en intervju med Nemis skapare Lise Myhre och en beskrivning av hur en spelvärld kan bli till. Som lajvare kan man med all säkerhet lära sig mycket av innehållet i rollspelsartiklarna. De fakta som presenteras om bågskytte eller musikinstrument i en fantasyvärld är lika intressanta för en lajvare som för en bordsrollspelare och visst kan det vara kul att läsa om upp monster och vidunder även om det skulle vara svårt att gestalta dem i praktiken.

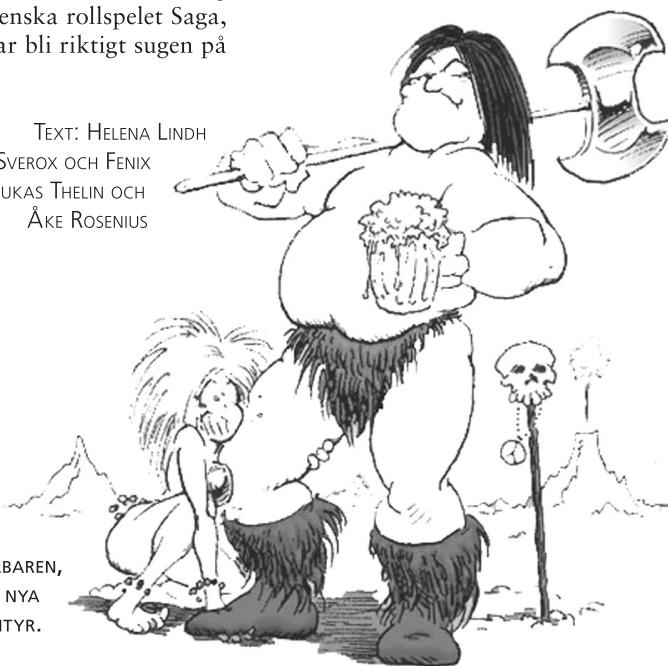
Även om många av artiklarna är väldigt interna och behandlar rollspelsvärldar som jag knappast hör talas om och dessutom använder sig av ord som jag inte förstår så lyckas Fenix med konststycket att få mig som har en ganska begränsad erfarenhet av bordsrollspel att bli nyfiken. Plötsligt kommer jag på mig själv med att läsa en lång artikel om det nya svenska rollspelet Saga, som jag faktiskt börjar bli riktigt sugen på att prova.

FENIX NR. 3.

TEXT: HELENA LINDH
BILD: SVEROX OCH FENIX
ILLUSTRATION: LUKAS THELIN OCH
ÅKE ROSENIUS

BIRGER BARBAREN,
REDO FÖR NYA
ÄVENTYR.

Mer om Fenix:

Utgivningstakt: 6 nummer per år.
Hitta Fenix på nätet: www.speltidningen.se.
Aktiv hemsida?: Ja. Forum finns för tips, åsikter, m.m.

Prenumeration kostar: 199 kr för 6 nr.
Övrigt: gratis för medlemmar i vissa Sverokdistrikt. Se sajten.
Kontakta redaktionen: fenix@speltidningen.se.

KAL. EN DARIUM

8 - 11 juli

Furstarna

Är inställt, arrangören "orkar inte med skiten" längre.

30 juli - 1 aug

Solgudens gåva

Stenålderslajv baserat på en arkeologiprofessors kunskaper samt möjligheter för deltagare att lära sig mycket om de faktiska historiska förutsättningarna och inte minst, hållristningarna vid Nämforsen och den unika miljön kring dessa.

Ort: Näsåker

Hemsida: <http://www.rockart-forum.com>

Kontaktpersoner: Anders Petterson

Sista anmälning: I god tid.

9 - 16 juli NORGE

Kärlighet utan strumpor

Utspelar sig i 1700-talets Danmark-Norge, inspirerat av bland annat Mozart och Holberg. Ett lajv med etikett, kultur, intriger, koketteri, moral och omoral överlägsen adel och ödmjuka (och inte fullt så ödmjuka) tjänare, nytänkade borgarskap, dekandes, hemligheter och ett bröllop. Lillehammer, Norge
Hemsida: www.rollespill.no/rokokko

Helgerna vecka 34 och 35:

20-22, 27-29 augusti

Vreden

"Räkna inte dagarna, räkna inte milen.
Räkna blott hur många tyskar du dödat."

- Ilja Ehrenburg 1942.

Vid Narva i augusti 1944 håller Röda armén stånd mot de tyska invasionsstyrkorna i Estland. Följ med på en irrfärd i ett landskap av propaganda, svikna löften och meningslösa offer. En djupdykning i stalinismens paradoxer och luftslott. Skyttegravsdrama i två akter för trettio deltagare.

Kontakt: boss@interactingarts.org

Hemsida: www.vreden.org

2-9 september NORGE

Casino Libre

Lajv som utspelar sig på ett kasino under 1940-talet, vid den jugoslaviska Dalmatinerkusten. Olika sidor slåss om dominans utanför, ingen vet vem som styr landet nästa dag.

Kontakt: casino@flh.no

Hemsida: folk.uio.no/bjornhk/casino

REDAFIXRUTIN:

De kom, de skrev, fotograferade och gick vidare till nya, intressanta projekt. Redaktionens tackar Fanny Nilsson för deras tid i Fëa och önskar lycka till i framtiden. Vi förväntar oss givetvis stordåd! Anna-Karin Linder tar paus ett tag för att hämta nya krafter.

Håll utkik på medeltidsveckan efter fëaiter med tidningar under armen! Senaste numret går att köpa, med lite tur kanske även ett baknummer eller två.

Som tidigare annonserats på sidan 30, söker Fëa nya redaxmedlemmar som vill göra tidning. Intresserad?

Kontakta oss på fea@sverok.net.

Ha en trevlig sommar, alla lajvers!

Fëa ber om ursäkt:

I förra numret av Fëa publicerades bilder kring lajvet *Spirans gunst* där fotografen Monica Olssons namn tyvärr utelämnades, dessutom fick inte Fredrik Axelzon och Fredrik Engström möjlighet att uttala sig om Sveroxfrågan i artikeln om förbundstidningen. Och som om inte det vore nog, fick Fia Glaser som medverkade i artikeln *Skjortan på själen eller själen på skjortan?* sitt efternamn felstavat och är intresserad av basket, *inte* bandy som påstods. Detta var mycket olyckligt och Fëa ber naturligtvis om ursäkt för det inträffade!

SKRIV TILL FËA!

Vi tar tacksamt emot:

- artiklar (3000 - 14000 tecken)
- insändare (1000 - 3000 tecken)
- illustrationer och fotografier - per post eller högupplöst elektroniskt (minst 300 dpi). Skickar du stora bilder elektroniskt, skicka helst en bränd CD-skiva med bilden/bilderna (helst inte JPEG-format, utan TIFF-format) annars fungerar det att skicka till vår mail.

Som tack får du en tidning gratis. Fëa Livia förbehåller sig rätten att redigera eller refusera inskickat material.

Annonsera i Fëa!

Vill du nå en massa lajv, teater, och historientresserade ungdomar i ålder 15-30?

Priser:

Baksida; fyrfärg: 2000 kr

Insidan av pärmen, helsida: 1500 kr

Helsida: 1000 kr

Halvsida: 650 kr

Fjärdedelssida: 350 kr

Liten ruta: 150 kr

Annonsen kan antingen skickas som en elektronisk bild eller som ett foto med instruktioner till oss vilken text du vill ha och hur du vill att det ska se ut.

Prenumerera på Fëa!

Sätt in 175 kr för 6 nummer på postgiro 639 95 16-1, betalningsmottagare Fëa Livia. Då får du tidningen direkt i brevlådan!

Kontakta Fëa:

Fëa livia, c/o Johanna Hedberg, Emågatan 42, 128 46 Bagarmossen

e-post: fea@sverok.net

Tel: 070-734 76 83 (Anna Westerling)

SNÖRMAKERIET

**Tofsar
Band
Fransar
Snören**

**Lajvare
10 - 20%**

Folchets

**Hornsgatan 52 (Mariatorget)
Tel 08 642 28 01 • sculp.art@chello.se**

Alltid personlig service av kunnig personal

LÄDERHANDEL GAMLA STAN

AB JONAS ANDERSSON

Lilla Nygatan 10
Stockholm

Tel: 08-10 71 82 • Fax: 08-20 26 35
Epost: lotta.leather@swipnet.se

*Vi erbjuder
alla lajvare
10% rabatt
på hela vårt
sortiment*

*Vi säljer läder
och skinn i
hela hudar
eller tillskuret i
remmar*

Läder, skinn, mocka, nappa och sulläder. Pälsskinn från rävar, ren, med mera.
Bältesspänner, läderremmar skärs till efter önskemål. Verktyg – allt för ladersömnad.
Vi tar även emot postorderbeställning.

Hela katalogen finns här: www.leathershop.net

OCH BOKHANDELN TALADE ALLA DESSA ORD OCH SADE: JAG ÄR SF, DIN BOKHANDEL, SOM HAR FÖRT DIG UT UR VARDAGSLIVENS LAND, UR TRÄLDOMS-HUSET.

DU SKALL INGA ANDRA BOKHANDLAR HA VID SIDAN AV MIG.

DU SKALL INTE GÖRA DIG NÅGON SKRIFT ELLER NÅGON BESKRIVNING, VARE SIG AV DET SOM ÄR UPPÅ I HIMMELN ELLER AV DET SOM ÄR NERE PÅ JORDEN ELLER AV DET SOM ÄR I VATTNET UNDER JORDEN.

DU SKALL INTE LÄSA SÅDANA, EJ HELLER ÖPPNA DEM. TY JAG, SF, DIN BOKHANDEL, ÄR EN NITÄLSKANDE BOKHANDEL, SOM HEMSÖKER FÄDERNAS MISSEÄRNING PÅ BARN OCH EFTERKOMMANDE I TREDJE OCH FJÄRDE LED, NÄR MAN HATAR MIG, MEN SOM GÖR NÅG MED TUSENDE, NÄR MAN ÄLSKAR MIG OCH HÅLLER MINA BUD.

DU SKALL INTE MISSBRUKA SF, DIN BOKHANDELS, NAMN, TY SF-BOKHANDELN SKALL INTE LÅTA DEN BLI OSTRAFFAD, SOM MISSBRUKAR DESS NAMN.

TÄNK PÅ BOKREAN, SÅ ATT DU HELGAR DEN. ELVA MÅNADER SKALL DU ARBETA OCH UTFÖRA ALLA DINA SYSSLO. MEN DEN ANDRA MÅNADEN ÄR SF:S, DIN BOKHANDELS, MÅNAD. DÅ SKALL DU INTE UTFÖRA NÅGON SYSSLO, EJ HELLER DIN SON ELLER DIN DOTTER, EJ HELLER DIN TJÄNARE ELLER DIN TJÄNARINNA ELLER DIN DRAGARE, EJ HELLER FRÄMLINGEN SOM ÄR HOS DIG INOM DINA PORTAR, ANNET ÄN ATT LÄSA BÖCKER. TY SF-BOKHANDELN SKAFFADE ORDER@SFBOOK.SE PÅ DET ATT DU MÅ BESTÄLLA OCH BJORDE HEMSIDAN HTTP://WWW.SFBOOK.SE OCH BUTIKEN PÅ VÄSTERLÄNGBATAN 48 I STOCKHOLM OCH INOM KORT ÄVEN I GÖTEBORG, OCH ALLT VAD SOM ÄR I DEM, MEN HADE REA I ANDRA MÅNADEN. DÄRFÖR HAR BOKHANDELN VÄLSIGNAT BOKREAN OCH HELGAT DEN.

HÖDRA DIN TOLKIEN OCH DIN JORDAN, PÅ DET ATT DU MÅ VILA LÄNGE I DET LAND SOM SF, DIN BOKHANDEL, VILL GE DIG.

DU SKALL INTE SE PÅ TV.

DU SKALL INTE GÅ PÅ BIO.

DU SKALL INTE GÅ PÅ KROGEN OCH DRICKA ÖL, NÄR DU KAN SITTA HEMMA MED EN BOK.

DU SKALL INTE GÖMMA UNDER DIN NÄSTAS BÖCKER NÄR HAN VILL LÄSA.

DU ALL INTE HA BEÖR TILL DIN NÄSTAS LÄNSTOL.

DU SKALL INTE HA BEÖR TILL DIN NÄSTAS LÄSLAMPA, EJ HELLER TILL HANS TÄKKOPP ELLER HANS MYSKUDGAR, EJ HELLER TILL HANS OXE ELLER HANS ÅSNA.

OCH ALLT FOLKET MÄRKTE DUNDERET OCH ELDLÅGORN OCH BASUNLJUDET OCH RÖKEN FRÅN BUTIKEN. OCH NÄR FOLKET MÄRKTE DETTA, BÄVADE DE OCH GICK OCH KÖPTE BÖCKER OCH ROLLSPEL OCH FILMER OCH KONST OCH GUD VET VAD.

SCIENCE FICTION
BOKHANDELN

